

دوره ششم تقنینیه

مذاکرات مجلس

شماره

۱۱۷

جلسه

۱۵۲

تاریخ تأسیس آذر

۱۳۰۵

جلسه پنجشنبه ۱۳

مهرماه ۱۳۰۶

مطابق ۹ ربیع الثانی

۱۳۴۶

مندرجات

فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی

خواهد بود

پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در یک شماره منتشر میشود.

مطبعة مجلس

قیمه اشتراك

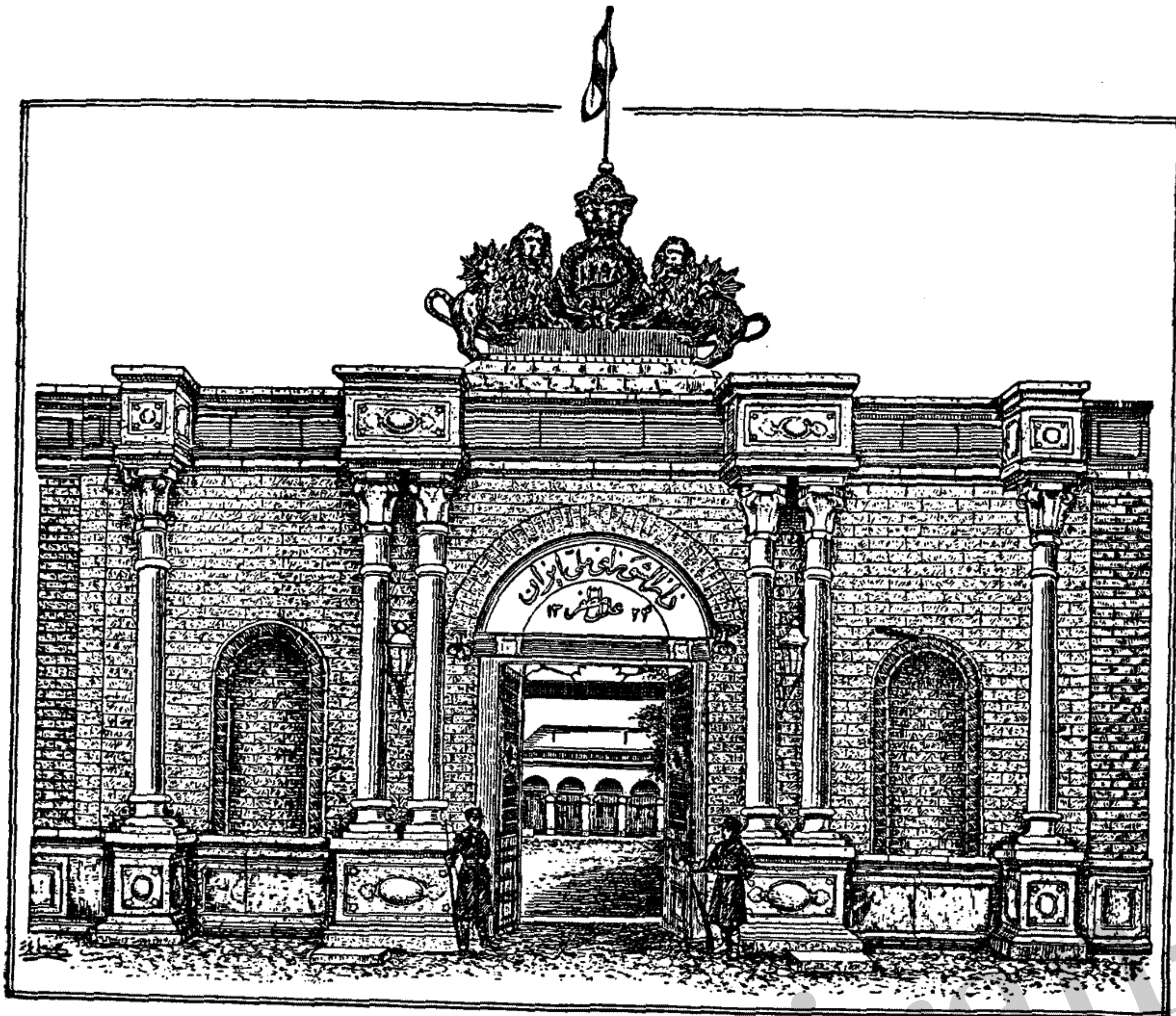
داخله ایران سالیانه ده تومان

خارجه « دوازده تومان »

قیمه تک شماره

یک قران

فهرست مندرجات

مذاکرات مجلس

دوره ششم تقنینیه

صورت مشروح مجلس پنج شنبه ۱۳ مهر ماه ۱۳۰۶ مطابق ۹ ربیع الثانی ۱۳۴۶

جلسه ۱۵۲

(مجلس سه ساعت قبل از ظهر بریاست آقای پیرنیا تشکیل گردید)
 (صورت مجلس يوم سه شنبه یازدهم مهر ماه قرائت و تصویب شد)

غائبین با اجازه جلسه قبل
 آقایان: دکتر سنک - خطبی - سید ابراهیم ضیاء -
 آقاعلی زارع - مهدوی - غلامحسین میرزا مسعود -
 فرمند - آقا میرزا هاشم آشتیانی - نقه لاسلامی - فرشی -

ردیف	عنوان	از صفحه	الی صفحه
۱	تقدیم لایحه قرارداد گمرکی بین ایران و دولت اتحاد شوروی از طرف آقای وزیر مالیه و ارجاع آن بکمیسیون مالیه	۲۴۴۹	
۲	تقدیم لایحه دو دوازدهم و لایحه پرداخت صدی سه عواید انحصار و لایحه فوریت مالیات راه نفت و بنزین و لایحه تمدید اختیارات رئیس کل مالیه از طرف آقای وزیر مالیه	۲۴۴۹	
۳	شور در لایحه مالیات راه نفت و بنزین و تصویب آن	۲۴۴۹	۲۴۶۰
۴	تقدیم لایحه قرارداد شیلات از طرف آقای رئیس الوزراء	۲۴۶۱	
۵	تقدیم لایحه بیطرفی بین ایران و اتحاد شوروی از طرف کفیل وزارت امور خارجه	۲۴۶۱	
۶	تقدیم لایحه اصلاح کنترات پایاربان و لایحه صدی نیم عواید ممیزی از طرف آقای وزیر معارف	۲۴۶۱	
۷	تقدیم لایحه راجع باشخاصی که در مدت حبس مجنون شده اند و لایحه راجع به تبانی اشخاص در سر ملک دیگری و لایحه مجازات اخذ رشوه از طرف آقای وزیر عدلیه	۲۴۶۱	
۸	قرائت لایحه تمدید اختیارات آقای رئیس کل مالیه و شور در اطراف آن	۲۴۶۲	۲۴۶۹
۹	شور در لایحه معارف راجع بعواید ممیزی و پرداخت آن از بودجه مملکتی و تصویب آن	۲۴۶۹	۲۴۷۴
۱۰	قانون مالیات راه نفت و بنزین	۲۴۷۶	
۱۱	قانون پرداخت اعتبارات تعلیمات عمومی از عایدات مملکتی	۲۴۷۶	

عدل - جوانشیر - آقا میرزا ابراهیم آشتیانی - ملک آرائی -
زعیم - آیه الله زاده اصفهانی .

غائبین بی اجازه جلسه قبل

آقایان : محمدولیخان اسدی - اعظمی - نظام مافی -
قوام شیرازی - عباس میرزا - افسر - حاج حسن آقا ملک
حاج غلامحسین ملک -

دیر آمدگان با اجازه جلسه قبل

آقایان : دهستانی - محمود رضا - حاج شیخ عبدالرحمن
دیر آمدگان بی اجازه جلسه قبل

آقایان : شریعت زاده - میرزا محمد تقی بهار

رئیس - صورت مجلس ابرادی نیست

(گفتند خیر)

رئیس - صورت مجلس تصویب شد

رئیس - آقای وزیر مالیه .

وزیر مالیه - لایحه قرار داد کمرکی با دولت اتحاد جاهیر
شوروی سوسیالیستی برای تصویب تقدیم مجلس میشود .
یک فقره لایحه تقاضای تصویب دو دوازدهم و یک فقره
هم لایحه تقاضای تصویب پرداخت صدی سه عوائد انحصار
است برای جلوگیری از قاچاق و خرج کمرک تا آخر
سال که جداگانه تقدیم میشود . در سه چهار روز قبل
لایحه راجع به تقاضای تخفیف مالیات راه برای نفت و
بنزین از طرف دولت اینجا تقدیم شده بود که تقاضای
فوریت نشده بود و کمیسیونها رفته بود و در کمیسیونها
هم تصویب شده ولیکن چون یک اشتباه و اختلافی
داشت ناچار شدیم بموجب یک لایحه دیگری آن اشتباه
را رفع کنیم و چون آن اشتباه رفع شده آن لایحه که
سابق تقدیم شده بود استرداد میکنم و این لایحه را
تقدیم میکنم و تقاضای دو فوریت هم میکنم . یک فقره
دیگر لایحه تمدید مدت قانون ششم امرداد ۱۳۰۶
است که اختیاراتی راجع ریاست کل مالیه به آقای
مهذبلی خان هدایت و اگذار کرده بودند تقدیم میکنم

و تقاضای فوریت میکنم .

رئیس - لایحه که راجع بتعرفه کمرکی است مراجعه
خواهد شد بکمیسیون مالیه . مخالفی ندارد؟

(بعضی از نمایندگان - صحیح است) دو لایحه
دیگر یعنی لایحه دوم و سوم راجع بکمیسیون بودجه
است . لایحه دیگر که راجع به بنزین و نفت است بایستی
مطرح شود فوریت آن اگر تصویب شد وارد مذاکره
شویم .

وزیر مالیه - بنده فراموش کردم که بعرض برسانم
لواج دیگر هم راجع بقرار داد های با دولت روسیه حاضر
است و برای روز یکشنبه تقدیم خواهد شد

(لایحه راجع به نفت و بنزین به مضمون ذیل
قرائت شد)

البته بر خاطر نمایندگان محترم پوشیده نیست که یکی
از وسائل آبادانی و ترقی مملکت تسهیل و سائط نقلیه
میباشد و وقتی وسائل نقلیه سهل و ارزان باشد بالطبع
نرخ اجناس تنزل نموده و نسبت بتجار که اکنون
در بحران اقتصادی هستند مساعدتی شده است . یکانه
راه نیل باین مقصود همانا تنزل دادن مالیات و عوارض
وسائل نقلیه و موادی است که در راه انداختن آنها
بکار میرود . وسائل نقلیه بموجب قانون ۱۹ مهمن
از مالیات راه معاف گردیده ولی بنزین و نفت که بمصرف
سوخت میرسد معاف نشده است و مالیاتش زیاد است
بنا بر این ماده واحده ذیل را پیشنهاد و در خواست
تصویب آرا مینماید :

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است که مالیات
راه بنزین و نفت مصوبه در قانون ۱۹ مهمن ۱۳۰۴
را از قرار بکمن دو شاهی ماخوذ دارد . اجرای این
قانون از تاریخ خواهد بود که وزارت مالیه در اعلان
خود تعیین مینماید

رئیس - فوریت قسم اول مطرح است . آقای
تقی زاده

تقی زاده - بنده بطور کلی با دو فوریت بودن هر
قانون و اکثر قوانین مخالفم و در این موضوع تصور
میکم که شاید دولت دلائلی داشته است که لازم می
داند این مسئله هرچه زودتر همانطور که آقای رئیس
الوزراء فرمودند تمام شود ولی دو فوریت راجع به این
است که هم بکمیسیونها ارجاع نشود و هم یک شور بشود و همین
امروز تصویب شود بنده ملاحظه کردم که تصویب این
قانون فی حد ذاته کار خیلی آسانی نیست یعنی متضمن
کمی عایدات کمرکی مملکت است ولی این را البته در
مقابل عوائد و منافع دیگری که در تسهیل و سائط نقلیه
و ترویج تجارت و شاید چنانکه معروف است بواسطه
ارتباطی که با قرار داد های خارجه دارد که برای ما مطلوب
است در نظر گرفته اند که هرچه زودتر تمام شود اما
کسر کردن همچو عایداتی بدون دانستن دلائل موجه آن
برای ما بکفداری مشکل است . بنده خیلی میل داشتم
که این قرارداد هائی که بسته شده است بمجلس تقدیم
شود و ما هم مطلع شویم ولی چون فرمودند روز یکشنبه
تقدیم می شود و اگر بجای روز یکشنبه روز سه شنبه را
هم میفرمودند باز بنده عرضی نداشتم ولی چیزی که لازم است هم
برای وکلا هم برای عامه مردم نشر این قراردادهاست بنده خیلی
تأسف دارم که تا بحال نشر نشده است و شاید دلیلی هم برای عدم
نشر آن بوده است اما اگر این قرار دادها منتشر میشد و ما از
مضمونش مطلع میشدیم بواسطه ارتباطی که مابین این
قانون و قرار دادها هست با کمال سرعت و میل و از روی
فهمیدگی فوراً رأی میدادیم ولی حالا رأی میدهم و یک
چاله در عایدات مملکت باز میکنیم که نمیدانیم آن چاله
بواسطه چه اقدامات خوب دیگری که بعمل آمده است
پرسیده است لهذا بنده با دو فوریتش مخالفم و تقاضا
دارم که بهمان ترتیب معمول دوشور بشود و بکمیسیون
برود و قرار دادها منتشر شود تا از مضمونش اطلاع

حاصل کنیم و ارتباط آنها را با این قانون بفهمیم و رأی
بدهیم و الا برای بعضی از وکلا در هر حال مشکل
خواهد بود که به فوریت آن رأی بدهند بدون این که
بفهمند که دولت چه منافعی در این منظور
کرده است .

وزیر مالیه - اولاً در اظهاراتی که نماینده محترم
فرمودند يك قسمتش مربوط به تقدیم و انتشار قراردادهای
بأدوات روسیه بود که يك ارتباط مستقیمی البته با
قضیه تخفیف مالیات که صرف يك مسئله داخلی است
ندارد . مالیات گذاری و تخفیف دادن مالیات یکی از
مسائل صرف داخلی مملکتی است و هیچوجه ارتباطی بعهود
نیاستی داشته باشد و ندارد . اگر دولت يك وقتی
اینطور صلاح میداند و مقتضی میدانند که يك مالیات
را تخفیف بدهد البته فکر هم میکنند که در عایدات
مملکتی يك نقصان و کسری حاصل میشود و هیچ تردید
نیست . در همین قسمت تخفیف مالیات نفت و بنزین از
دهشاهی و پنجشاهی به دوشاهی کسری در عوائد حاصل خواهد
شد که پس از اجرای این قانون قریب دو بیست و شصت
الی سیصد هزار تومان است . ولی البته دولتی که این
پیشنهاد را میکنند جبران این کسری عایدی را اگر بیشتر
نکرده باشد لافل به اندازه مساوی کرده و نسبت به
ارجاع به کمیسیون و فوریت هم که فرمودند همینطور
که عرض شد يك چیزی را آقا متذکر نبودند که
این لایحه بکمیسیون هم مراجعه شده و در دو کمیسیون
مجلس (کمیسیون بودجه و کمیسیون قوانین مالیه) هم
تصویب شده حتی خبرهایش هم نوشته شده تغییر می
که بنده در آن داده ام يك تغییری از نقطه نظر اساسی
یعنی نرخ و قیمت نیست . فقط در آنجا دهنیات دیگر
را هم داخل کرده بودند و اشتباهی شده بود و بنده
آنها را خارج کردم بعلم اینکه دهنیات دیگر مطابق قانون
یکشاهی بیشتر نمیدهد پس مخالفتی که ایشان راجع به فوری
بودن و دلائلی که در آنخصوص ذکر کردند نموده موردی

نمایندگان می‌رسانم کمی گوید در موقعی که لایحه یا طرح قانونی پیشنهاد میشود وزراء یا صاحب طرح یا یکی از نمایندگان میتواند از مجلس تقاضا نماید که فوراً آن را تصدیق نماید. این فوری بودن بایستی در موقعی که طرح یا لایحه تقدیم میشود همان وقت تقاضا شود و حالا این لایحه آمده است بکمسیون هم رفته و کمیسیون هم يك خبری داده است اگر دولت بخواهد فوری بودن آن را تقاضا کند بایستی این لایحه را استرداد کند. تسریع غیر از فوری است مسائل نظامنامه يك چیزی است که باید به کلمات و معنی و همه چیزش اهمیت داد. يك لایحه آمده است بمجلس و بکمسیون رفته است و خبرش هم از کمیسیون آمده و بقید عدم فوریت هم آمده البته هر وزیر یا رئیس الوزرائی میل دارد که لایحه اش تسریع شود. وقتی يك لایحه را دولت بمجلس می آورد هیچوقت میل ندارد که لایحه اش تسریع نشود مسئله فوری يك چیزی است بموجب این ماده بایستی در وقتی که لایحه تقدیم میشود فوریتش هم تقاضا شود این لایحه بدون قید فوریت بمجلس آمده و بکمسیون هم رفته است. این جریانهاست. حالا هم اگر دولت میخواهد مراعات نظامنامه را بکند هیچ اشکالی نداشت و ممکن بود این لایحه را استرداد کند و فوراً يك لایحه تقدیم کند و مطابق نظامنامه تقاضای فوریت کند.

وزیر مالیه - همین کار را کردیم

دکتر مصدق - کی کردید؟ پس بنده متوجه نبودم.

حالا در باب فوریت عرض میکنم اولاً خیلی تشکر میکنم و تقدیر میکنم نظریات را که دولت محترم برای حسن جریان روابط اقتصادی صفحات شمالی تعقیب کرده و این مسئله از هر جهت قابل تشکر و تقدیر است ولی ما هم البته باید نظریات خودمان را آنچه بنظرمان میرسد عرض کنیم بنده با فوری بودن این لایحه مخالفم اما

برایش نمی بینم و وقتی هم که در اصل مطلب بحث شد توضیحات بیشتری از نقطه نظر جبران این کسری را که دولت در نظر گرفته و اضاعافی را که بر عایدات افزوده است خودم داد

رئیس - آقای عراقی

عراقی - بنده در جلسه قبل هم که این لایحه را دولت تقدیم کرده بود و در جلسه بعدش هم که آقای رهنا تقاضای فوریت کرده بودند به ایشان عرض کردم که خوب است قبلاً قسمت قرارداد بیاید بمجلس بعد در این قسمت صحبت شود و امروز حقیقتاً از آن روزهایی است که میتوانم عرض کنم خوشوقت ترین روزها امروز است که يك لایحه دولت تقدیم کرده است راجع به كرك که عبارت از قرارداد بین ما و دولت شوروی است. بنا بر این بنده خیال میکنم بهتر این است که امروز این لایحه بنزین و نفت تصویب شود و قضیه بطور خوشی از مجلس بیرون برود و انصافاً با این تصریحی که آقای فیروز فرمودند که روز یکشنبه لوایحش می آید تصور میکنم مجلس هم با يك حالت بشاشی این لایحه را باید تصویب کند

رئیس - آقای بامداد

بامداد - بنده موافقم

رئیس - آقای حاج آقا رضا رفیع

حاج آقا رضا رفیع - بنده هم موافقم

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

دکتر مصدق - بنده با فوریت مخالفم

رئیس - گفته شد مذاکرات کافی است. رأی

میگیریم به فوریت قسم اول آقایان موافقین قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. فوریت قسم دوم مطرح است

آقای دکتر مصدق

دکتر مصدق - اول بنده ماده ۷۴ را بعرض آقایان

در موضوعش در دوره پنجم که این مالیات وضع شد در همین مجلس اگر آقایان در نظر داشته باشند کسی که بیشتر با آن لایحه مخالفت کرد شخص بنده بودم و عرایضی که بنده کردم در صورت مشروح مجلس که آنوقت طبع نمیشد حاضر است. يك فرمایش صحیحی آقای وزیر مالیه فرمودند که مسائل قانونی هیچ ارتباطی با روابط بین المللی ندارد و دولت هر وقت بخواهد يك مالیاتی را تخفیف بدهد یا نسخ کند یا مالیات جدیدی وضع کند البته مختار است که بمجلس بیاورد و مجلس هم تصویب کند. این خیلی صحیح است. ولی مجلس شورای ملی هم وقتی میخواهد يك مالیاتی را تخفیف بدهد یا نسخ کند یا زیاد بکند باید دلیلش را بداند که چرا يك مالیاتی را لغو میکند، یا زیاد می کند یا تخفیف میدهد و اگر غیر از این باشد نمیتواند رای بدهد. ما اگر يك رایی میدهیم باید رای مان خیلی صحیح باشد. بنده آنچه که تصور میکنم دلیل اینکه این مالیات نسخ می شود راجع به عهدنامه است که بین ما با دولت همسایه بسته شده. زیرا يك مسئله را که خود آقای وزیر مالیه هم موافق بودند میبایستی ششماه قبل از این آورده باشند چرا امروز می آورند؟ پس این مسئله يك بستگی با عهد نامه دارد. این عهد نامه يك قرار داد بین المللی است که اگر در مجلس آمد و مذاکرات شد و يك اصلاحاتی ما بخواهیم در اطرافش بکنیم قانون نیست که ما بگوئیم در مجلس اصلاحات میکنیم. باید طرف مقابل هم قبول کند. البته نظریاتی که آقایان وکلا در مجلس دارند وقتی اجرا میشود که طرف مقابل هم قبول کند. پس عجزاً اگر آن چیزی را که امروز برای طرف مقابل فایده دارد ما قبول کردیم و از این مجلس بیرون فرستادیم آنوقت فردا عهد نامه آمد به مجلس و ما يك اصلاحاتی در آن خواستیم بکنیم و طرف مقابل قبول نکرد چه میشود؟ بنظر بنده ما يك مبلغی مالیات را تخفیف داده ایم بدون اینکه نتیجه گرفته باشیم. پس

عقیده بنده این است که دولت هم در این مسئله مساعدت فرمایند و تقاضای فوریت نکنند و بگذارند که آن عهد نامه ها چاپ شود که ما هم به بینیم و با دقت کاملتری رای بدهیم

رئیس - آقای دادگر

دادگر - عرض کنم که اینجا واقعاً باید قبول کرد که اگر چه برای لایحه تقاضای فوریت شده است ولی تمام تشریفات دو شوری در این لایحه بعمل آمده است و تقاضای ارجاع بکمیسیون یا بیشتر مطالعه کردن تحصیل حاصل است. نهایت برای يك تسهیلاتی و برای يك نظرهای دقیق تری لایحه را گرفته اند و دو مرتبه اعاده کرده اند که این محذور نظامنامه مرتفع شود. بیروز هم بنده عرض کردم کلمه سرعت و فوریت بعقیده بنده مترادف است و آقای رئیس الوزراء تسریع را خواست منتها کلمه فوریت را که معمول به است ادا نکرد و عقیده بنده این بود که در جلسه گذشته هم عرض کردم که وقتی مصاحبت مملکت متضمن يك امری شد بایستی يك تأویلاتی کرد که قضیه آسان بشود. بعلاوه این جا آقای دکتر مصدق از يك قضیه اظهار نگرانی کردند که بعقیده بنده جای نگرانی نیست و آن این است که وقتی وزیر مالیه میگوید این قضیه بلمره داخلی است بر فرض هم که بنده يك اطلاعاتی داشته باشم تعقیب میکنم از گفته دولت و اهمال میکنم از اینکه در این قضیه وارد شوم و می گذارم کار های مملکتی آن طور که باید و شاید در مرحله خودش ذکر شود. حالا فرض میکنیم که این قضیه يك ارتباطی هم با عهد نامه دارد و تمام فرض آقای دادگر مصدق را قدم بقدم قبول میکنم باین معنی که عهد نامه بین المللی است و شرائط را طرف هم باید قبول کند و شاید در سر عهد نامه توافقی حاصل نشده باشد و ما يك زیانی برده باشیم اینها يك فرضی بود که موجب نگرانی ایشان بود. عرض میکنم اگر چنانچه فردا دوره عمر مجلس تمام

عقیده دنیائی من اقتضا دارد که در این زمان ما با تمام دنیا قرار داد و دوستی داشته باشیم .

(بعضی از نمایندگان -- صحیح است)

این را آقایان بدانند ، و نسبت بخصوص قرار داد با همسایه شمالی هم آقایان را هر چه نظر میکنم خاطر ندارم غیر از آقای رئیس که در وقتی که هنوز تاریکی جنگ عمومی از دنیا بر طرف نشده بود و بنا داشتی که نسخه بدل یا عکس مستوی قرار داد کذائی بود از همسایه جنوبی ما رسید من عمده مؤسس شدم باینکه در زمان زمامداری سپهدار قرار داد کذائی با دولت شمالی بسته شد که آن ام این قرار داد است . پدر این قرار داد است و انتظار این را هم که این قرار داد حالیه با دولت شوروی بسته شود چند سال است داریم شب و روز هم منتظریم و منتظر بودیم و بعضی از آقایان هم اظهار تشکر کردند بنده هم عرض کردم که البته قرار داد وقتی آمد بمجلس و در مجلس تصویب شد بر صلاح ملت و دولت ما بران است . البته ما هم تشکر میکنیم و بقول بعضی ها شاید چراغها هم بکنیم . ولی باید دید که مرکز و نقطه قضا و قدر مملکت ایران اینجا است . ایران غیر از اینجا نقطه قضا و قدر ندارد . (جمعی از نمایندگان صحیح است) اگر خدا نخواسته وزیر مختار ما در مسکو امضا کند و بنویسد که بعد از امضا بموقع اجرا گذارد میشود . دستش را که باید خرد کرد هیچ گردش را هم باید خرد کرد . هر چه متعلق بایران واقع شود بعد از تصویب اینجا باید اجرا شود . (صحیح است) هر کس هر کاری بکند یا وکیل است یا فضولی است . البته معامله فضولی را مالکش باید امضا کند و از باب اتفاق مالکش اینهایی هستند که در اینجا نشسته اند . خوانند اینها هستند . بداند اینها هستند . بهر حال مرکز قضا و قدر ایران این نقطه است . مالک ایران اینهایی هستند که در اینجا نشسته اند . يك وزيرى بود يك جا امضا کند بگوید بعد از امضاء بموقع اجرا گذارده

میشد شاید بنده هم در این قسمت با ایشان شرکت میکردم ولی ده ماه دوازده ماه از عمر مجلس باقی است آنوقت اگر بنده با يك چنین فرض مصادف شدم با کمال سهولت میتوانم این لایحه را نسخ کنم . بالاخره ماهنوز هستیم و قدرت داریم بنا بر این مختصر اشکال هم وارد نیست و بالاخره خود حضرتعالی تشریف دارید اینجا . اگر یافئید که این قضیه مقدمه يك امری است که موافق صلاح مملکت است نائید میفرمائید و اگر خیر دیدید موجب يك تلفاتی است و برخلاف مصالح اقتصادی است و فایده ندارد نسخش میکنید و در هر صورت بنده گمان نمیکم زیانی کرده باشیم

جمعی از نمایندگان -- مذاکرات کافی است

رئیس -- رأی گرفته میشود به فوریت قسم دوم

آقایانیکه موافقند قیام فرمایند
(اغلب قیام نمودند)

رئیس -- تصویب شد . ماده واحده قرائت میشود

(بشرح سابق قرائت شد)

رئیس -- آقای مدرس

مدرس -- دوست میداشتم آقای وزیر مالیه تشریف نبرده باشند بیرون و اینجا تشریف داشته باشند . هرگاه وزرای ما بنده را میگذاشتند که هر مطلبی را آن طوری که واقع است بما بفهمانند البته ما بهتر میتوانستیم موافقت یا مخالفت کنیم . این مسئله که بمجلس پیشنهاد شده هم بیرون و هم امروزه تعبیرات دیگر تقاضای فوریت آنرا کردند واقعه از این دو حال بیرون نیست با ارتباطی با قرار داد دارد یا ندارد . از این دو تا خارج نیست اگر ارتباط با قرارداد دارد مورد یک نوع صحبتی است و اگر ارتباط با قرارداد هم ندارد مورد يك قسم صحبتی است . اولاً بنده خدمت آقایان عرض کنم که شخص بنده با هر قرار دادی که دولت ایران با هر دولتی از دول دنیا به بنده موافقم . عقیده سیاسی من که متعقب است به

شود نمیشود. فضولی است. پس اینقرار داد و امانتقدیس
 میکنیم و مدتها بوده است انتظارش را داشته ایم و اگر
 در این قرار داد نوشته شود که قفقز دو مرتبه مال
 ایران است و اینجا تصویب نشود بیفایده است فقط
 تصدیق و تکذیب صاحب مال اثر دارد. پس این را
 بدانید. چون پیروز بنده يك عرضی در بین نطق آقای
 عدل الملك کردم و يك کسی خیال کرد که شاید من نظری
 دارم. بنده اول کسی هستم که قرار داد با دولت شوروی زادر
 آنوقت تاريك دنبال کردم و بسته شد. اگر خاطر داشته باشید
 آقای رئیس را که خاطر دارم تشریف داشتند در
 آن مجلس حالا آقایان دیگر را خاطر ندارم. پس من
 با قرارداد موافقم. با قراردادها موافقم. ما نسبتاً
 با تمام دول دنیا نسبت خوبی است (نمایندگان - صحیح
 است). چه قوی باشیم و چه ضعیف باشیم. بواسطه
 يك اصلی که ما داریم یعنی آن اصلی که ایران دارد که
 اصل دیانت باشد مقتضی این است که هر کس کاری بمان
 نداشته باشد کارش نداریم. اما هر کس بمانکار داشته
 باشد کارش داریم. در هر صورت اگر این بنزین آقای
 وزیر مالیه مربوط به قرار داد باشد همان فرمایشی است
 که فرمودند. بچه قرارداد را اول میآورد مادرش را
 بعد من میشنوم که این قرارداد در حدود چهل نامضاء
 داشته است آنها را ما باید همه اش را بدانیم اگر يك
 نقطه اش را ما ندانیم فایده ندارد و رسمیت در دنیا ندارد
 هرکاری وزیر یا دولت یا امثال ذلك بکنند بدون اینکه
 اینجا تصویب شود یکی اسمش را بگذارد مقوله، یکی
 اسمش را بگذارد مکاتبه، یکی اسمش را بگذارد معاهده
 تمام اینها غلط و دروغ است قانون اساسی رساله عملی
 دولت ایران است. مکاتبه و مقاوله و معاهده و غیره
 هرچه که ارتباط با ضرر و نفع این مملکت داشته باشد
 باین جا نقطه قضا و قدرش است. جای دیگر نقطه قضا
 و قدر ندارد. حرف است. مثل حرفهای پای بخاری.
 نه اینکه آدم پای بخاری که نشسته شعر میگوید؟ پس

جا های دیگر هر قدر حرف زده شود فایده ندارد.
 باید اینجا تصویب شود. پس بناءً علیهذا اگر این نفت
 و بنزین مربوط به قرار دادی است که همه مان منتظرش
 بوده ایم و سالها بوده است در صدد بوده ایم و دو ثلث
 از ملت ایران از خراسان تا برود اطراف بحر خزر و
 شمال و آذربایجان همه انتظار انعقاد این قرارداد را
 دارند و ما هم داریم. پس این را باید با مادرش آورد
 بنده میخواهم يك زنی، يك دختری را بگیرم اول دستش
 را حنا می بندند و بمن نشان میدهند. البته دست
 حنائی خوب است. خوب شاید يك چشمش عیب داشته
 باشد (خنده نمایندگان) همدانش را نشان بدهند.
 که اگر مادیدیم انشاء الله الرحمن موافق صلاحیان است. منت نداریم
 و حقیقه تشکر کنیم از دولتمن و از هر کس که مؤسس شده است
 من الباب الى الخراب که يك اقدامی کرده اند و این
 اقدام نافع است ولی سیصد چهار صد هزار تومان ضرر
 را متحمل شدن به این حرفی که آقای وزیر مالیه پیروز
 تا بحال رفته اند نوشته اند (بجهت سهولت حمل و نقل)
 خیلی سهل نیست. مگر ما بچه هستیم؟! یا حقیقه ما
 را اغفال میکنید؟ صاحب مال را اگر اغفال کنید
 معامله باطل است. چرا حقایق را نمیگوئید؟! اگر
 راجع به قرار داد نیست ما میگوئیم باید اشیاء لوکس
 را بهش مالیات بست، بنزین هم امروز یکی از لوکسها
 است. سهولت حمل و نقل منفعتش عاید ما نمیشود.
 عرض کردم اگر مربوط به قرار داد است ده کروور هم
 میدهیم. باید معامله را ملاحظه کرد. در مقابل منافع
 اقتصادی دو ثلث مملکتان ماده کروور را هم ازش میگذریم
 دو بیست هزار تومان سیصد هزار تومان چیست؟
 مختصر عرضم این است که این لایحه اگر مربوط است
 بقرارداد که باید با آن باقی مرتبطاتش، مجلس بیاید و
 همه را ملاحظه کرد و از روی عقیده و برهان و دلیل
 تصدیق کرد. حالا آقای وزیر مالیه میفرمایند که دو بیست
 هزار تومان را در این جا بدهید و عوضش را جای دیگر

میدهم . بنده عرض میکنم خبر ما این را میدهم و عوضش را هم نمیخواهیم ولی نباید سر تا پا را دید اگر واقعاً اینطور است که مربوط به قرارداد نیست بفرمائید که ما هم بدانیم . آنوقت باید بفهمیم که این چهارصد هزار تومان را که از نفت و بنزین بر میداریم باید روی کجا بگذاریم . آنوقت آدم البته باز صرفه اش را ملاحظه میکند که آنرا از این جا بر میدارند روی کجا میگذارند شاید بخواهند از نفت و بنزین بردارند و روی بنزین بگذارند من که پلو خور هستم راضی نخواهم بود . یا اینکه بخواهند از نفت و بنزین بردارند و روی بگذارند من که چای خور هستم راضی نیستم پس بناءً علیهذا مقصودم از تصدیق آقایان این است که من کاملاً با قراردادها موافقم و با این قرارداد بالاخص و بالخصوص که اقتصاد دو ناکت ملکیت مربوط به این است موافقم ولیکن با این تجزیه کردن و با این مقدمات غیر واقع که توی این لایحه نوشته شده مخالفم و اگر مربوط نیست باید بفرمائید که این سیصد . چهار صد هزار تومان را که از نفت و بنزین بر میدارید که بعقیده من یک ضررهای زیادی دارد مثل اینکه نداشتن مالیات کبیریت یک ضرر هائی دارد . اگر مالیات نفت و بنزین را بردارند نفعش عاید ما نمیشود و بنزین اگر ارزان بشود منفعتی بحال ما ندارد . پس باید عوض آنرا معین بفرمائید که وقتی معین شد ما ملاحظه کنیم که این مالیات را که از اینجا برداشته میشود روی چه گذاشته میشود که ما به بینیم کدام اصرف است و قبول کنیم .

وزیر مالیه - در فرمایشات نماینده محترم حسب المعمول یک قسمت کلیات بود . ما سالها است باین مسئله عادت داریم که در هر موقعیکه ایشان میخواهند یک مسئله را اظهار کنند اول یک بدیهیاتی را ذکر میفرمایند برای اینکه مورد تصدیق همه باشد . این یک قضیه خیلی روشن و خیلی ساده است . اما در ضمن و در حاشیه یک مخالفت هائی در عین صورت موافقت با یک مسائل دیگری

میفرمایند . عرض میکنم اولاً این بدیهی است که ما ملکیتی هستیم مشروطه و دارای قانون اساسی و مطابق متن و نص قانون اساسی همانطوریکه مقرر شده تمام قضایائی که در آنجا تصریح دارد باید در مجلس شورای ملی تصویب شود و تا تصویب نشود اعتبار ندارد (نمایندگان صحیح است) همانطور که ملاحظه فرمودید آن کلی را که آقا فرمودند و همه تصدیق کردند همین بدیهی را که بنده عرض کردم همه تصدیق میکنند . این زحمتی ندارد و از حیث خطابه و نطق خیلی آسان است . و از آن طرف ماده قانون اساسی را البته هم آقا درش دقت می فرمایند هم بنده درش دقت میکنم هم اینکه بنده میتوانم آن ماده را بفهمم هم حضرت عالی میتوانید بر بخورید و ملتفت شوید ، پس اینهم اشکالی ندارد . در این صورت هیچ نگرانی برنی آقایان نیست از اینکه تمام آن قسمت هائی که در قرار دادها از نقطه نظر قانون حقیقاً بایستی باین مجلس بیاید و تصویب شود تمام خواهد آمد .

یک اشاره فرمودند باینکه خرده خرده و یکی یکی و چرا همچو میکنند و از آنطرف هم یک تشبیهی فرمودند بدست با حنا . حالا باین مسئله هم که مربوط بسلیقه است که آیا دست حنا بسته خوب است یا بد کاری نداریم ولیکن این را باید یک تذکری خدمت آقایان عرض کنم . این قرار دادها قبل از اینکه اجازه امضایش نماینده دولت داده شود و نماینده دولت در مسکو این قرار دادها را امضاء کند یک مطالعات و یک تطبیقاتی با دستورالعمل هائی که در این قسمت ها از این جا نوشته شده بود و گفته شده بود لازم است . آقایان البته مسبوقند که فقط روز پنجشنبه یا جمعه این تلگراف تجویز مخابره شد و روز جمعه یا شنبه این قرار دادها در مسکو امضاء شده و بعد از آن از نقطه نظر نوشتن و حاضر کردن لوایح و انتشار در مطبوعات و آن قسمت هائی که لوایح لازم دارد برای آوردن به مجلس یک وقت هائی لازم دارد . قرار داد کمرکیش جلو افتاده

بود و حاضر بود که بنده آوردم و تقدیم کردم و احتمال میدهم که الان که آقای رئیس الوزراء تشریف می آورند بقیه را هم بیاورند چون بنده اطمینان نداشتم که حتما خواهند آورد عرض نکردم. ولی دیروز تمام اعضاء وزارت امور خارجه در هیئت وزراء مشغول کار بودند و حالا عرض میکنم شاید آقای رئیس الوزراء که الان می آیند لوائح دیگر را هم بیاورند چنانچه امروز هم حاضر نشود برای روز یکشنبه تقدیم میشود.

پس اینها هیچکدام دلیل بر این نیست که يك سوء نیتی در کار باشد که گفته شود يك سوء نیت و مطلبی غیر از آنچه که هست در کار است و این مبتنی بر يك دلیل است که باید دلایلش را پیدا کرد. اما آمدیم سر اصل موضوعی که امروز اینجا مطرح است و قضیه مالیات نفت و بنزین. بنده خیلی متأسفم که مخصوصاً چرا حضرت آقای مدرس با همه سوابق و با همه تجربیاتی که در زندگی سیاسی دارند چرا گاهی از نقطه نظر يك منظور و مقصود فعلی يك مسائلی را از غفلت میکنند. بنده این جا در جواب آقای تقی زاده عرض کردم که قانون گذاری با وضع و تخفیف مالیات از مسائل داخلی مملکتی است و مربوط به عهد نیست این یعنی چه؟ یعنی که ما بالاخره به هیچ دولت خارجی حق نمیدهیم که از ما بخواهد با تقاضا کند یا شرط کند که فلان مالیات داخله مملکت خودمان را باید کم کنیم یا زیاد کنیم...

مدرس - تشکر میکنم.

وزیر مالیه - درست است ولی خود ما وقتی مالیات میگذاریم يك نظریات داریم و وقتی که مالیات تخفیف یا معاف میکنیم يك نظریات داریم. ای بسا که نظریه مالیات گذاری با تخفیف مالیات فقط از نقطه نظر مالی نیست که صد هزار تومان، دوست هزار تومان عایدی مملکت را کم و زیاد کنیم. ای بسا که ما يك مالیات را عمداً میگذاریم برای اینکه يك تأثیر دیگری غیر از اضافه عایدت داشته باشد. ما آرزوی که در ضمن مالیات راه يك

مالیاتی بر نفت و بنزین گذاشتیم در اینکه از نقطه نظر اقتصادی برای مملکت کار خوبی نبوده هیچ تردیدی نیست از نقطه نظر اقتصادی صرفه مملکت به این نیست که سیصد چهار صد هزار تومان به خزانه مملکتی از این راه عاید شود صرفه اقتصادی در این است که مردم این مملکت، کارگر این مملکت تجارت این مملکت با يك وسائلی ترویج و تشویق و تسهیل شود. اینکه آقا میفرمایند که در مقدمه لایحه اغفال کرده اند، عرض میکنم در مقدمه هم اغفالی نشده است زیرا در هر موقعی که بتوانیم با هر وسیله نفت و بنزین را در این مملکت ارزان کنیم باید بکنیم زیرا صرفه اش برای حمل و نقل است و حمل نقل وقتی ارزان شد مال التجاره صرفه میبرد، وقتی که بنزین و نفت ارزان شد برای نجار و صنعتگران وسیله پیدا می شود که بتوانند کارخانه بیاورند و بتوانند از ذاتی که دارند خلاص شوند پس از هر نقطه و بهر وسیله که شما بتوانید نفت و بنزین یا امثال اینها را در این مملکت ارزان کنید كمك به اقتصادیات است اگر در يك قانونی يك روزی آمدند و نفت و بنزین را جزء يك اقلام دیگری آوردند و بر آن اقلام يك مالیاتی وضع کردند برای دلیل دیگری بود. برای این بوده که آنوقت (چون آقا داخل مطلب شدند بنده هم می گویم بالاخره عیبی ندارد و وقتی که درب دوستی و صلح و رفقت و آشتی را انسان میکوبد اگر يك قضایائی بوده است ضرر ندارد اظهار کند) در آن موقع بین دولت ایران و دولت روسیه قرار داد گمرکی موجود نبود و دولت روسیه بواسطه يك خبطی که شاید خود ما کردیم میخواست تعرفه گمرکی ۱۹۰۳ عمل کند و عمل هم کرد در صورتیکه چون وضعیت تغییر کرده بود ما نیابستی بان عمل کنیم. بنا بر این آمدیم ما در دو قسمت از مال تجاره روسیه که خیلی هم طرف احتیاج بود يك تحمیلی کردیم و در ضمن هم تثبیت و محرز شد که ما در حق مالیات گذاری خودمان آزاد هستیم ولی وقتی که ما تعرفه گمرکیها را اصلاح میکنیم، همین تعرفه را که

الان بنده تقدیم کردم، و وقتی که در این تعرفه گمرکی جدید که ملاحظه خواهید فرمود متجاوز از يك ملیون يك ملیون و نیم صرفه میبریم و چهار صد و سی و شش هزار تومان آن فقط مربوط بنفط و بنزین است که گمرکش را زیاد کرده ایم ما که دولت هستیم بر امان هیچ اهمیت ندارد که مالیات نفت و بنزین را از دهشاهی و پنجشاهی بیاوریم و دوشاهی بکنیم. و آن نظریه اصلی که موجود است و همیشه باید تعقیب شود بر کردیم روی خط اصلی و اساسی خودمان. یعنی بهر وسیله که هست باید سعی کرد که این چیزها ارزان بشود. از طرف دیگر اینکه فرمودید. این کار با قرارداد ارتباط دارد. البته هر کاری در سیاست مملکتی دخالت دارد مگر اینکه امور آن دولت دارای يك منطقی نباشد و الا تمام بهم مربوط است ولی ارتباط است و ارتباط هست این ارتباطی که این جا هست همین درجه ایست که بنده عرض میکنم یعنی پس از اینکه ما اطمینان پیدا کردیم و يك قراردادی بنفع خود مان از نقطه نظر گمرکی بستیم مانعی نداریم و دلیلی هم نداریم که این اقدام را نکنیم و باید قضایا را به محور طبیعی و عادی خودش بر کردانیم. پس آقا تصدق میفرمایند که نه قضیه اغفال است و نه مقدمان که در لایحه ذکر شده مقدمات غیر واقعی است و نه این عرضی که بنده کردم غیر واقع بود و نه وقتی بنده عرض کردم که مالیات گذاری و قانون گذاری ارتباط با عهد نامه ندارد و نه این حرف متضاد با این است که تمام عملیات يك دولتی بایستی از نقطه نظر ضرر و نفع مملکتی ارتباط بهم داشته باشد. بنده فردا یا پنجروز دیگر يك لایحه دیگری به مجلس تقدیم خواهم کرد که آن لایحه تجدید نظر در کلیه مالیات باج راههاست چرا؟ برای اینکه آرزوی ما آن قانون را گذرانندیم هنوز يك مسائلی را درست تجربه نکرده بودیم ما در این دو سال يك تجربیاتی کردیم دیدیم ای بسا چیزهایی که ما به آنها مالیات گذاشته ایم که نباید مالیات داشته باشد مثلاً از شانه که فلان کرد

میسازد همان مالیات پنجهزاری را میگیرند که از فلان آرتیکل لوکس اروپائی میگیرند این ها را عموماً مانجیدید نظر کرده ایم و تحت مطالعه آورده ایم و يك لایحه تهیه شده به مجلس تقدیم خواهد شد و امیدوارم آقایان تصویب خواهند فرمود که رفع معایبی که در لایحه سابق است بشود. مثلاً بعضی چیزها که در لایحه سابق آمده نشده و باید مطابق قانون دهشاهی بدهند در صورتیکه غالب اشیاء لوکس اروپائی در لایحه اسم برده نشده است و دهشاهی میدهند، همه اینها را ما سنجیده ایم و در این اصلاحی که کرده ایم وقتی آوردیم خواهید دید که قریب يك ملیون و نیم برای مملکت فایده مالی دارد اما اگر درست دقت فرمائید ما از نقطه نظر منفعت مالی این کار را نکرده ایم باید رعایت منافع اقتصادی را کرد یعنی باید سعی کرد که به آن چیزهاییکه طرف احتیاجات اولیه مملکت است در مالیات و كمرک يك تخفیفاتی داد ولی باید به يك چیزهاییکه غیر لازم و تجملی است يك تخمیلاتی کرد. همین قرار داد گمرکی که امروز تقدیم کردم روی سه اصل بسته شده است اصل اولی را که ما در تهیه این تعرفه که ضمیمه است به قرار داد گمرکی در نظر گرفتیم (این قرار داد را هم حاضر کرده ایم و آنها از ما قبول کردند) این است که ما سعی کرده ایم که مواد اولیه و کلیه امتعه داخلی ما گرفتار تخمیلاتی نباشد و همچنین آن امتعه که ما خودمان این جا داریم و مصنوعات داخلی است مالیات و كمرک ورودش سنگین باشد مثلاً کبریت را اسم بردند، عرض میکنم در این تعرفه گمرکی طوری شده است که كمرک کبریت های خارجی فوق العاده سنگین است و بدرجه سنگین بسته شده است که دیگر نمیتوانند با کارخانه کبریت سازی آذربایجان رقابت کنند و همچنین چیزهای دیگر. اما از آنطرف هرچه ماشین آلات و ادوات لازمه برای ترویج صنعت و سایر چیزهایی که مفید برای ترقی صنعت در مملکت است

اینها را ما توانستیم ارزان کرده ایم و اگر هم توانستیم معاف کنیم معاف کرده ایم. پس باید در قسمت قانون گذاری در هر قسمتی که میخواهد باشد (بنده يك قدری حاشیه رفتم عذر میخواهم برای توضیح عرض کردم) بکفندی کلمات را در نظر گرفت و ملتفت بود که ما نه قصدمان اغفال است و نه طرح کلمات غیر واقع در مقدمه این است که عرض میکنم با این پیش آمد هائی که داریم دیگر احتیاج نداریم باینکه مالیات نفت و بنزین را ده شاهی بکنیم و حالا هم تقاضا میکنم آقایان با این لایحه موافقت بفرمایند.

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

بامداد - بنده مخالفم

رئیس - بفرمائید

بامداد - بنده با فوریت قسم اول و دوم این لایحه موافق بودم ولی با کفایت مذاکرات از این جهت مخالفم که چنانچه کاملاً مذاکرات نشود پیشنهادات زیاد میشود این است که بنده استدعا میکنم هر کس بخواد مخالفت کند اجازه بدهید مخالفت خودشرا بکند و مدافعه بشود آنوقت البته مذاکرات کافی خواهد شد

رئیس - آقای رفیع

حاج آقا رضا (رفیع) - از مذاکرات آقای وزیر مالیه و آقای مدرس آنچه که باید بر آقایان مکشوف شود شده است و آن اطلاعاتی که باید حاصل شود شده خود آقا میدانند که ما در جلسه بعد گرفتار کارهای داخلی هستیم و اگر این لایحه امروز بماند تا یکماه دیگر موفق نمیشویم هرچه باید مذاکره بشود شده است ببنده اغلب این مذاکرات را صلاح نمیدانم این جا بشود خوب است بیرون بیاکند دیگر مذاکره نکنیم، خوب نیست که علناً در این جا مذاکره شود بعضی مذاکرات است که باید در بین خودمان در خارج باشد و شاید هم صلاح نباشد این جا مذاکره کنیم

رئیس - رأی میگیریم بکفایت مذاکرات آقایانیکه

تصویب میکنند قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - اکثریت است. پیشنهادها قرائت میشود.

(بمضمون ذیل قرائت شد)

پیشنهاد آقای افشار

چون در صورت تصویب ماده واحده که فعلاً مطرح است معادل چهارصد و شصت و سه هزار تومان در عوائد بلدیها کسری ایجاد خواهد شد بناء علیهذا ماده واحده ذیل بعنوان ماده الحاقیه پیشنهاد میباید:

ماده الحاقیه - وزارت مالیه مکلف است معادل مبلغی را که در اثر اجرای این قانون در عوائد بلدی کسر میشود از عوائد گمرکات جبران و ناهمین نماید.

پیشنهاد آقای طاهری

پیشنهاد میکنم آخر ماده اول جمله ذیل اضافه شود:

(و کسریکه در نتیجه اجرای این قانون نسبت به عوائد مالیات راه حاصل میگردد از محل اضافه عایدات كمرک جبران نماید.)

پیشنهاد دیگر

تبصره ذیل را بماده واحده پیشنهاد میکنم:

تبصره - وزارت مالیه مکلف است کسریکه در نتیجه اجرای این قانون متوجه عایدات راه میگردد از اضافه عایدات كمرک جبران نماید. شبروان - یعقوب الموسوی - امیر تدمور -

پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب

تبصره ذیل را به ماده واحده پیشنهاد میکنم:

وزارت مالیه مکلف است از عایدات مملکت جبران کسری که از این قانون حاصل می شود نسبت به عوائد راه بنماید.

پیشنهاد آقای احتشامزاده

تبصره ذیل را پیشنهاد میکنم:

تبصره - دولت مکلف است معادل کسری که در نتیجه این قانون در عایدات مالیات راه پیدا میشود از اضافه‌ای که در عایدات گمرکات حاصل خواهد شد یا از هر محل دیگری که مناسب باشد جبران نماید.

پیشنهاد آقای محمد ولی میرزا

تبصره ذیل را پیشنهاد میدارم:

از تاریخ تصویب این قانون مالیات مقرر در موقع صدور فرس مورخه ۱۹ بهمن ۱۳۰۴ ملغی خواهد بود

رئیس - آقای افشار

افشار - مطابق قانون نوزدهم بهمن که از تصویب مجلس گذشته چهار صد و شصت و سه هزار تومان از عوائد نفت و بنزین تعلق میگیرد به مصارف راه‌ها و بلدیها. مطابق این قانونی که فعلاً در مجلس مطرح است و تصویب خواهد شد این مبلغ از عوائد راه‌ها کسر خواهد شد و چنانچه آقای وزیر مالیه فرمودند يك مبلغ يك میلیون و نیمی از محل دیگر به عایدات مملکت اضافه خواهد شد. این است که بنده پیشنهاد کردم که از بابت کسری این مالیات آنچه که حاصل می شود از عایدات جدید جبران شود و بمصرف راه‌ها و بلدیها برسد.

وزیر مالیه - بنده اشاره کردم که يك اصلاحی عنقریب در خود قانون تقاضا خواهیم کرد و جبران این کسر را خواهد نمود ولی معیناً برای اینکه نگرانی برای آقایان حاصل نشود این تبصره را که این‌جا خوانده شد و مال آقای آقا سید یعقوب و آقای شیروانی بود بابتك اصلاحی اگر آقایان موافقت فرمایند بنده موافقت میکنم، بنده موافقم که آن تبصره اینطور باشد که تا وقتی که ارجح این قانون کسری متوجه عایدات راه‌ها و بلدیها می شود از مازاد عایدات گمرکی این تفاوت به محل خرجش داده شود. با این تبصره بنده موافقت میکنم اگر آقایان موافقت فرمایند.

(نماینندگان صحیح است)

رئیس - تبصره پیشنهادی آقای شیروانی قرائت میشود

(اینطور خوانده شد)

وزارت مالیه مکلف است کسری که در نتیجه اجراء این قانون متوجه عایدات راه میگردد (تا زمانیکه از اصلاح همین قانون جبران نشده است) از اضافه که در عایدات گمرک حاصل خواهد شد جبران نماید

وزیر مالیه - بنده با این ترتیب موافقت میکنم

رئیس - آقای افشار.

افشار - بنده هم موافقم.

رئیس - آقای دکتر طاهری هم موافقتند؟

دکتر طاهری - بنده هم با این اصلاحی که شده است موافقم

رئیس - آقای احتشام زاده چطور؟

احتشام زاده - بنده تقاضا میکنم آقایان توجهی فرمایند که يك نکته را که بنده در ضمن پیشنهاد خودم عرض کرده ام این است که در پیشنهاد آقای شیروانی منحصر کرده است محل جبران را به محل اضافه عایدات گمرک البته در اثر اجرای تعرفه جدید گمرکی يك اضافه عایدی حاصل خواهد شد ولی به احتیاط اینکه شاید در ایجاد این اضافه عایدی تاخیری بشود بنده تقاضا میکنم (يك محل دیگری هم که مناسب باشد) اضافه کنند که کاملاً خاطر نمایندگان را از این حیث تأمین نماید که چنانچه بزودی اضافه عایدات در گمرک حاصل نشد از آن محل بدهند که در محظور نباشند

رئیس - رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای احتشام زاده

آقایان موافقت قیام فرمایند.

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد. آقای آقا سید یعقوب هم با پیشنهاد آقای شیروانی موافقت میکنند؟

آقا سید یعقوب - نظر بنده هم این طوری که آقای وزیر مالیه فرمودند تأمین شد و با پیشنهاد آقای شیروانی موافقت میکنم.

رئیس - آقای محمد ولی میرزا

محمد ولی میرزا - پیشنهادی که بنده کرده ام از این نظر است که با آن اظهاراتی که آقای وزیر مالیه فرمودند، اگر واقعاً بطور جدی در نظر دارند که در قانون ۱۹ بهمن اصلاحی شود و به مجلس بیآورند مخصوصاً این جمله را هم که فرمودند و واقعاً هم همینطور است که از شانه چونی هم مالیات گرفته میشود موضوعی که از هر چیز بیشتر اهمیت دارد قضیه فرس است آنرا هم در آن قانون در نظر بگیرند و مخصوصاً متوجه باشند به این جمله که نباید هیچگونه تخمیلی به صادرات مملکت بشود مخصوصاً به فرس و چون در سابق این مسئله را ما در مجلس اظهار کردیم و وزراء هم آمدند عرض ما را تعقیب کردند ولی متأسفانه منتج به نتیجه نشد بنده از این موقع استفاده کردم و پیشنهاد کردم ولی در صورتی که تعهد میکنند که خیلی زود این لایحه را که فرمودند مجلس بدهند بنده پیشنهاد را استرداد میکنم

رئیس - تبصره پیشنهادی آقای شیروانی را که آقای وزیر مالیه قبول کردند با ماده واحده قرائت میشود و با اوراق رأی گرفته میشود

(مضمون ذیل قرائت شد)

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است که مالیات راه بنزین و نفت مصوبه در قانون ۱۹ بهمن ۱۳۰۴ را از قرار یکم دو شاهی ماخوذ بدارد

تبصره - وزارت مالیه مکلف است کسری که در نتیجه اجراء این قانون متوجه عایدات راه میگردد تا زمانیکه از اصلاح همین قانون جبران نشده است از اضافه که در عایدات گمرک حاصل خواهد شد جبران نماید. اجرای این قانون از تاریخ خواهد بود که وزارت مالیه در اعلان خود تعیین مینماید.

وزیر مالیه - اجازه میفرمائید

رئیس - بفرمائید

وزیر مالیه - آنجائی که لفظ (من) ذکر شده است گمان میکنم بی ضرر است که نوشته شود: من تبریز (نماینندگان صحیح است)

رئیس - رأی گرفته میشود به ماده واحده و تبصره با اوراق آقایانیکه تصویب میکنند اوراق سفید میدهند (اخذ و استخراج آراء بعمل آمده نود ورقه سفید شماره شد)

رئیس - عده حضار ۹۶ و ۹۰ رأی تصویب شد

اسامی رأی دهندگان

آقایان: دادگر - سید حسین آقایان - کلالی - ملک مدنی - شیروانی - نوبخت - جلائی - عمادی - میرزا سید مهدی معتمد - عراقی - سید یعقوب - بهبهانی - بامداد - بهار - میرزا حسن خان وثوق - حاج میرزا مرتضی - حاج آقا حسین زنجانی - عصر انقلاب - احتشام زاده - کی استوان - محمود رضا - حاج علی اکبر امین - کازرونی - دیوان بیکی - نگهبان - ثقة الاسلام بروجردی - میرزا ابراهیم امام جمعه اهر - شیخ الاسلام ملایری - طباطبائی دیبا - آیه الله زاده خراسانی - فرمند حاج آقا رضا رفیع - اسفندیاری - سید زین العابدین فومنی - دولتشاهی - مرتضی قلیخان بیات - جمشیدی باستانی - دکتر سنک - دشتی - اعتبار - خواجوی - حیدری - دهستانی - محمد آخوند - شریعت زاده - صالحی - ساکنیان - مولوی - ملک ابرج میرزا پور تیمور روحی - میرزا عبدالله خان وثوق - زوار - محمد تقیخان اسعد وزیري - معتضد استرآبادی - معظمی - ارباب کیخسرو امیر اسد الله خان عامری - امامی خوئی - ایقوان - فرهمند - محمد ولی میرزا - مفتی - بچی خان زنگنه اعظمی - پالیزی - ابراهیمی - جهانشاهی - میرزا عبدالحسین - دکتر رفیع خان امین - میرنماز - ذوالقدر طباطبائی وکیلی - اسکندر خان مقدم - بنی سلیمان فهیمی - اسکندری - سلطان محمد خان عامری - نجومی خطیبی - حق نویس - سید جواد محقق - آقا زاده

سبزواری -- حشمتی -- حاج میرزا حبیب الله امین -- افشار
فیروز آبادی -- افخمی -- ایلخانی -- موقر
بعضی از نمایندگان -- تنفس
رئیس -- چند دقیقه تنفس داده میشود
(در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و بفاصله
نیمساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس الوزراء -- لایحه راجع به قرار داد شیلات
است تقدیم مجلس شورای ملی میشود
کفیل وزارت امور خارجه -- لایحه تأمینیه و نی
طرفی که در مسکو به امضای دولت ایران و دولت شوروی
رسیده است تقدیم میشود

وزیر معارف -- دو لایحه است که از طرف وزارت
معارف تقدیم مجلس شورای ملی میشود اولی يك لایحه
اصلاحی است راجع به کمترت پاپاریان که چندی قبل
مجلس تصویب کرد و حالا معلوم شده است که در
حساب ماه يك اشتباهی شده است ، تقدیم مجلس
می شود که در موقعش تصویب فرمایند . لایحه دوم
راجع به صدی نیم عوائد میزری است که بر طبق
قانون تعلیمات عمومی همه ساله يك مبلغی قرار
شد اختصاص داده شود به تعلیمات ابتدائی و بر حسب
اشکالاتی که پیدا شده بود در مالیه از حیث اینکه به
اندازه کفایت در امسال از عوائد ممیزی حاصل نشده
است به این جهت يك ماده واحده با موافقت وزارت
مالیه تنظیم شده است و تقدیم مجلس می شود که آن
ماده واحده که بعرض مجلس خواهد رسید عبارت از این
است که وزارت مالیه همه ساله آن مبلغی را که در
قانون تعلیمات ابتدائی از محل صدی نیم اختصاص داده
شده است به معارف از عوائد عمومی مملکتی پردازد و بعد
از صدی نیم یا صرفه جوئی های بودجه مملکتی محسوب
دارد و چون از سوابق این امر همه آقایان مستحضرنند
و از جزئیاتش خوب مسبوق هستند و موقع هم خیلی
تنگ است برای این کار بنده تقاضای فوریتش را میکنم

نهایت بعد از آن یکی که تقاضای فوریتش شده
بعضی از نمایندگان -- مقدم باشد
وزیر معارف -- خودتان میدانید
وزیر عدلیه -- چند لایحه هم از طرف وزارت عدلیه
تهیه شده است که تقدیم مجلس شورای ملی میشود یکی
راجع است باشخاصی که محکوم شده اند و بعد در مدت حبسشان
مجنون میشوند ، يك ترتیبی از برای اینها پیش بینی
شده است که البته باید برود بکمسیون و تکلیفش
معین شود . يك لایحه راجع است بدعوی اشخاص نالک
اغلب اتفاق میافتد در عدلیه که در سر يك ملکي يك
محا که طولانی میشود بعد از آنکه مراحل طولانی طی
شد آنوقت در موقع اجرا شخصی میآید که این ملک
قبلاً بمن منتقل شده . در مجلس چهارم کمیسیون يك
موادی گذرانده که تا اندازه جلوگیری میکند اما نسبت
بقرارها و انتقالان که بعد از آن قانون شده باشد البته
برای قبل خیلی مشکل است ولی يك طریقی اینجا
پیش بینی شده است که نسبت بدعوی که حالا هست
حتی الامکان از این مسئله شخص نالک جلوگیری میکند
و بعد از آنکه در کمیسیون حلای شد البته بمجلس
خواهد آمد و آقایان نظرشان را ابراز میکنند . يك قسم
دعوی دیگری که در ضمن عمل این اواخر بر خوردیم
که خیلی در عدلیه بوده است دعوائی است که به تباری
دو نفر در سر ملک دیگری میکنند بکنفر میآید مدعی
می شود یکی مدعی علیه که بعد از يك زدر خورد
ظاهری محکوم می شود بعد در موقع اجرا معلوم میشود
ملك مال دیگری بوده است و مالک اصلاً خبر نداشته
است برای این هم يك ترتیبی پیش بینی شده است . يك
مسئله دیگر راجع است بمسئله رشوه بنده نمیدانم چه شد
که در قانون مجازات عمومی راجع برشوه خیلی ملائمت
بخرج داده شده؟ ...

مدرس -- چون محل ابتلاء عموم است
(خنده نمایندگان)

وزیر عدلیه -- بطوری که تا میزان صد تومان يك
چیز خیلی کمی است و بعد از آن هم نازه وقتی
از بانصد تومان بیآید ممکن است يك حبس
مختصری از برایش باشد ؛ بنده نسبت بسایر مأمورین
دولتی بطور کلی کار ندارم ولی نسبت بمسئله بن عدلیه
و قضات يك مجازات شدیدی در اینجا پیش بینی شده
است . . .

بعضی از نمایندگان -- نسبت بهم مأمورین باید
باشد .

وزیر عدلیه -- بسیار خوب در کمیسیون که آمد تمام
اینها را میشود اصلاح کرد . آقایان البته در نظرشان
هست که برای کمیسیون عدلیه بنده يك لایحه تقدیم
کرده بودم سابقاً راجع باختیارات آن کمیسیون مطابق
ترتیب آن لایحه باید برود بکمسیون بعد از آنجا خبرش
بباید

یکنفر از نمایندگان -- بیاورند .

وزیر عدلیه -- بلی مجلس تعطیل شد و گرفتاری پیش
آمد حالا از آقایان نمنا دارم که در انتخاب اعضاء کمیسیون
اگر چه همیشه البته دقت میشود ولی مخصوصاً يك
دقتی بشود که اشخاصیکه واقعاً بصیر و مطلع باشند و از
نقطه نظر اینک بخواهند کار کنند وارد کمیسیون بشوند
نه از نقطه نظر اینکه عضو کمیسیون بشوند و حاضر
نشوند چون لوایحی که تهیه شده است و بعد بایستی
بباید و موادی که گذشته است و میآید بکمسیون
خیلی زیاد است نمنا میکنم تسریع فرمایند . البته وقتی
کمیسیون تشکیل شد لایحه اختیارات میرود بکمسیون
و بعد میآید بمجلس که اختیارات بکمسیون عدلیه
داده شود تا اینکه بتوانیم این کارها را
زود تر بانجام برسانیم .

رئیس -- لایحه عدم تعرض و بیطرفی مجلس کمیسیون
خارجه است . لایحه راجع بشیلات کمیسیون فوائد عامه
و خارجه . لایحه هم که آقای وزیر معارف تقدیم کردند

آن هم بکمسیون بودجه میرود . لایحه که راجع بشیلات
است گمان میکنم بکمسیون بودجه هم باید مراجعه شود
آقا سید یعقوب -- اجزه میفرمائید در این موضوع
يك عرضی دارم

رئیس -- بفرمائید

آقا سید یعقوب -- در مسئله شیلات که فرمودید
بکمسیون خارجه بنده نظرم این بود که بکمسیون
فواید عامه و بودجه و مالیه برود چون که آنجا
راجع بيك چیز هائی است کمیسیون بودجه هم باعتبارانی
که در دخل و خرج مملکت مؤثر است فواید عامه
هم باعتبارانی که امر عمومی است . اما خارجه شرا
بنده نتوانستم بفهمم

رئیس -- فعلاً که کمیسیون ها از پس فردا منجلی
شود در جلسات بعد اگر در این باب ایرادی دارید بعرض
مجلس میرسانید گزارش داده میشود .

(لایحه راجع بتمدید اختیارات رئیس مالیه بشرح ذیل
قرائت شد)

نظر باختتام موعده قانونی اختیارات مصوبه ریاست
کل مالیه مورخه ۶ امر داد ۱۳۰۶ و نظر بعدم
حضور متخصصین مالی که دولت استخدام آنها را در
نظر دارد و بر طبق لایحه جدا گانه تصویب آنرا
از مجلس شورای ملی تقاضا نموده است و نظر بلزوم
حفظ قوانین جاریه راجع بجزبان امور مالی تا آمدن
متخصص ادامه اختیارات فعلی رئیس کل مالیه را وزارت
مالیه لازم دانسته ماده واحده ذیل را تقدیم و تصویب
آنرا بقید دو فوریت از مجلس تقاضا میدارد .

ماده واحده -- مجلس شورای ملی از این تاریخ تا
سه ماه دیگر مدلول قانون ۶ امر داد ۱۳۰۶ را که
بموجب آن اختیارات مندرجه در قانون اسد ۱۳۰۶ به
آقای مهدیقلی خان هدایت واگذار شده بود تمدید
میدارد وزیر مالیه رئیس الوزراء

رئیس -- گویا اسد ۱۳۰۱ باشد ۱۳۰۶ نوشته شده است

وزیر مالیه - بلی اسد ۱۳۰۱ است

رئیس -- فوریت قسم اول مطرح است. آقای دادگر

دادگر - بنده مخالفم. عرض کنم در قضیه ماقبل که مربوط بسیامت خارجی بود گفته شد و ضرور بود که با سرعت و شتاب بیک مسئله که ما خودمان هم اشتیاق داشتیم جلو برویم این بود که خود بنده جزء موافقین بودم ولی اصولاً مسائل فوری انسان را از مطالعه محروم میدارد و مطالعه نکردن در امورگاهی برای انسان ندامت دارد مخصوصاً در باب این قانون بیک مسئله نظری است که آیا وقتی این قانون بمنتهای رسیده است اگر بخواهیم بیک چنین قانونی را بچوبز کنیم آیا ضرور است که شالوده بیک قانونی برزیم یا به همین قانونی مدت گذشته دو مرتبه حیات بدهیم. این مسئله نظری است. بنظر بنده با دو فوریت ما از مطالعه و دقت در امر محروم میمانیم و اما فوری از غیر فوری باید ممتاز باشد و بیک علل و موجهائی داشته باشد. در مسئله تفویض اختیار رئیس کل مالیه یا اینکه این مسئله در پیش ما معهود است که هر وقت این اختیار هم برود وزارت مالیه وضعیت و جریان عادی خودش را سیر خواهد کرد در اینصورت دلیل ندارد که ما فوریت را تصویب کنیم، بنده حالا نمیدانم شاید بیک دلائلی دارند که کاشف از فوریت است ولی بنده و رفقا که در اینجا فکر کردیم این را از آن نوع قضائیه نیافتیم که اگر زمان بگذرد تلفات و ضایعات داده شود بنا بر این با بیک فوریت بنده عقیده دارم بکمیسین برود و مطالعه شود که ما هم نظریاتمان معلوم شود.

رئیس -- آقای دشتی

دشتی -- بنده مخالفم

رئیس -- آقای شیروانی

شیروانی -- بنده مخالفم

رئیس -- آقای عمادی

عمادی -- بنده موافقم. بلی موضوعی که در اطراف آن مطالعاتی لازم باشد همینطور است که حضرت آقای دادگر فرمودند ولی این موضوع از موضوعاتی است که امروز بواسطه عدم موفقیت به آن مقصودی که ما داریم برای آوردن متخصص، وسائل آن بدست نیست و مدت لازم دارد چون مدت لازم دارد و از آنطرف هم امورات مالی در مملکت نباید معوق بماند لذا باید این شخص مسئول امر موقت را معلوم کنیم. باین نظر بنده عرض میکنم باید تسریع کنیم که امور مالی مملکت معوق و معطل نماند و در طرف این مدت برای استخدام آن بکنفر متخصص خارجی تسریع شود.

رئیس -- آقای دشتی

دشتی -- بنده میخواهم از هیئت دولت تقاضا کنم که در کلمات بیک قدری رعایت معانی را بکنند یعنی اگر بیک لایحه را بقید دو فوریت تقاضا میکنند حقیقه بیک علل فوری هم درش باشد بنده خواستم سؤال کنم از آقای وزیر مالیه که چه فوری در این کار دارد و علت دو فوریت چیست؟ میگویند جریان امور مالیه معوق است و دلیلشان این است. بنده عرض میکنم که در این دو ماهه چرا فکر این کار را نکردند؟ همیشه کار را میاندازند در آن آخر کار و آنوقت میآیند مجلس را ملعبه میکنند...

زوار -- اینطور نیست آقای دشتی.

دشتی -- هر وقت نوبت شما شد بیان بفرمائید که

اینطور نیست...

زوار -- عبارتان را اصلاح کنید.

دشتی -- بنده تقریباً بیک ماه و نیم قبل بکماه قبل

اینجا به آقای وزیر مالیه تذکره دادم که راجع باختیارات رئیس کل

مالیه و آوردن مستشار خارجی چه کردید جوانی ندادند و قضیه را همینطور مسکوت عنه گذاشتند تا مدتش سر برود آنوقت مجلس خودش کار را اصلاح کند. آخر دولت چرا اینکار را میکند؟ دولت دو ماه مدت داشت که ممکن بود در این دو ماهه خیلی کارها بکنند. ممکن بود مستشاران خارجی را هم جلب کنند. در این دو ماهه ممکن بود هر فکری میخواستند برای مالیه بکنند بکنند. در این دو ماهه بجز این عادی بر گذر کردند و حالا که مدت گذشته است آمده اند با قید دو فوریت تقاضا میکنند. بیک نکته را هم آقای دادگر اینجا بیان کردند که کاملاً صحیح است و آن این است که ما این دو ماهی را که آقای رئیس الوزراء اختیارات دادیم همان اختیاراتی بود که دکتر میلسپو داشت و نخواست استفاده کند به ایشان واگذار شد. حالا موضوعش اصلاً از بین رفته سالبه بانتفاء موضوع است. دیگر چه اختیاری؟ حالا باید مجلس وارد بحث شود در این قضیه که آیا باید این اختیارات را رئیس کل مالیه داد یا نه؟ رئیس کل مالیه لازم است یا نه؟

وزیر مالیه -- توضیحی خواستند از بنده راجع باین مطلب. همینطوری که اشاره کردند قانون اسد ۱۳۰۱ البته دوره اش منقضی شده است و وقتی که

دوره اش منقضی شده است نیابتی تأثیری در جریان امور داشته باشد. علت اینکه دولت تقاضا کرده است که اختیاراتی که بموجب این قانون که مدتش منقضی شده و رئیس کل مالیه داشت برای سه ماه دیگر تمدید داده شود این بوده است که از نقطه نظر اداره امور این مسؤلیت مشترک و مسؤلیت دو نفر را که قانون اسد ۱۳۰۱ تعبیه کرده و تأسیس کرده بود آنرا منقضی میدانست و چون استخدام متخصصین خارجی همانطور که خود آقایان تصدیق میفرمایند یکی از مسائلی است که خیلی باید درش دقت و مطالعه کرد که بیک کار خبطی نشود و بیک آدمی که مناسب نباشد و نتواند از

عهد بر بیاید نباید باین ملاحظه نباید در این کار عجله کرد. مطالعات اولیه دولت نتیجه اش لایحه بود که تقدیم کرده است و زمینه از برای اجرای او بمجرد تصویب فراهم شده است. حالا البته برای پیش بینی اینکه این لایحه بحث و مذاکره شود و تصویب شود بعد هم بموقع عمل گذاشته شود و این مستخدمین خواسته شوند تصور سه ماه بطور حد اکثر مدت را دولت کرده است. و اما اینکه راجع بمسئله دو فوریت اظهار فرمودند بنده البته تصدیق میکنم که اگر مصادف با قضیه تعطیل کمیسیونها و طبعاً پانزده روز بدست روز تعطیل امور نبودیم این لایحه از لواحق بود که بیک فوریتش هم که از طرف دولت تقاضا میشد کافی بود چون بکمیسین مبرفت و مطالعه میشد اگر این تقاضا شده است از نقطه نظر تصادف با این موقع است و حالا هم در این قسمت اگر باز آقایان اینطور صلاح میدانند که باید بکمیسین برود و ممکن است بکمیسین رفتن تسریع کنند در کار این بیک چیزی نیست که اسباب خیلی مختلت از طرف دولت بشود ولی مصلحت و مقتضی این بوده است که این کار بشود و زودتر انجام بگیرد حالا خوب است آقایان در اطرافش مطالعه و دقت بفرمایند و هر طوری مقتضی میدانند موافقت بفرمایند

رئیس -- آقای شیروانی

شیروانی -- بنده چون با اساس این لایحه مخالف هستم قهراً با فوریتش هم مخالفم. البته آقایان نظرشان هست در آنوقتی که رئیس کل مالیه سابق بدوره خدمتش خادم داد یکی از اشخاصی که در بدو امر طرفدار این فکر بود که موقه مالیه مملکت را بدست یکی از افراد این مملکت بدهیم تا بیک رئیس کل مالیه که مقتضی است استخدام شود بنده بوم در آن موقع که این فکر را داشتم البته روی این عقیده نبود که آقای حاج مخبر السلطنه واقعاً متخصص در امر مالیه هستند

با اینکه یکی از متخصصین در فینانس هستند. ما فقط از نقطه نظر امانت ایشان گفتیم موقه خزانه مملکت را در دست بگیرند تا این دو ماهه دولت مطالعه کند و لایحه استخدام متخصصین را بیاورد بمجلس. نتیجه این شده است که رئیس الوزراء يك وقت در وزارت مالیه در اطاق خودشان نشسته اند و معاون وزارت فوائد عامه و معاون خودشان که در هیئت وزراء کار میکنند تمام لوایح و کارها توی کیف و زیر بغلش دنبال ایشان هستند وقتی که میروند در هیئت دولت دو معاون دیگر. بالاخره سه اداره الان فالج شده است اداره ریاست وزراء، فوائد عامه و مالیه و کارها تاخیر میافتد. بنا بر این ما حقیقه نمیخواهیم خودمان را گول بزیم فوائد عامه رئیس کل ندارد. پست و تلگراف رئیس کل ندارد سایر وزارتخانهها رئیس کل ندارد. اگر مملکت را محتاج میدانید که يك متخصص مالی در رأس مالیه قرار بگیرد لایحه اش را بیاورید و الا این راه مثل سایر وزارتخانهها همان ترتیب عادی خود مانی درست کنید برود بی کارش! وزیر عدلیه -- بنده تصور میکنم که باید يك قدری جمع بین نظرها را کرد. بنده وارد این موضوع نمیشوم که خوب بود زودتر تکلیف متخصصین معلوم شود برای اینکه بالاخره هر کاری يك وقت و زمان را طبیعاً میگیرد و تصدیق هم میفرمایند آقایان که اغلب در جریان امور هستند که وزراء شما يك اشخاصی نبودند که بروند در منزلهاشان بنشینند و کار نکنند و مخصوصاً همین کار را جمع بقرار داد که امروز نتیجه اش را می بینید وقت زیادی از کابینه گرفت و البته اهمیت هم داشت و باید صرف وقت کرد ولی البته در ضمن انسان از يك کارهای دیگری باز میماند مسئله متخصصین میبایستی درش دقت شود و يك مقدمانی داشت این بود که لایحه او قدری دیر رسید از روی يك تعمدی نبوده است. حالا بالاخره آقایان میفرمایند يك قدری بیشتر باید مطالعه شود و البته امور هم از جریان خود باز نخواهد ماند بجهت اینکه آروز که رئیس کل

مالیه یا يك اختیارات معینی از کار کنار گرفت اگر يك فکری نمیشد تمام کارها مختل میباید و فعلاً اینطور نیست ولی دولت میخواست در دنباله همان نظر سابق باز هم این کار را بیاورد بمجلس و ترتیبی از برای يك مدت معین و موقتی از برای ریاست کل مالیه بدهد تا متخصصین بیایند. حالا اگر آقایان همچو خیال می کنند که بایستی این لایحه برود بکمسیون و يك قدری مطالعه بشود ما هم موافقت میکنیم با يك فوریتش لایحه برود بکمسیون بعد بیاید و يك شور شود سعی هم میکنیم در انتخاب کمسیونها. در هر صورت در این قضیه دولت مسئله را بنظر مجلس واگذار میکند. از برای دولت طرفین قضیه مساوی است.

رئیس -- فوریتی که فعلاً مطرح است فوریت يك شوری است. در فوریت قسم دوم بعد مذاکره میکنیم آقای باسائی

باسائی -- بنده هم موافقم

رئیس -- آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی -- عرضی ندارم

بعضی از نمایندگان -- مذاکرات کافی است

رئیس -- آقای شریعت زاده

شریعت زاده -- موافقم

رئیس -- آقای حاج شیخ بیات

حاج شیخ بیات -- بنده فقط يك موضوع اینجا برابم مشکل شده که نتوانسم حل کنم و آن این بود که میخواستم از آقای وزیر مالیه سؤال کنم که این اختیاراتی را که برای آقای حاج مخبر السلطنه رئیس الوزرا در مدت سه ماه در نظر گرفته اند تمدید بدهند میگویند از نقطه نظر این است که این سه ماه لایحه متخصصین فنی از مجلس بگذرد و میخواهیم این قسمت را زمینه کنیم و روی این قسمت اختیاراتی بمتخصصین خواهیم داد ولی آن لایحه که تقدیم مجلس شد بنده در آنجا

رئیس کل مالیه که در قسمتهای مختلفه اختیارات داشته باشد برای ادارات مربوطه مالیه ندیده فقط يك قسمت متخصص اقتصادیات بود. يك قسمت هم برای رئیس خزانه و دونای دیگر هم در قسمتهای فنی بود اگر يك لایحه تقدیم کرده بودند که يك رئیس کل مالیه سه ماه دیگر از يك مملکتی استخدام کنند و میگفتند که چون این سه ماه را تا متخصصین فنی بیایند ما میخواهیم بيك دیگر متصل کنیم و این اختیار را باسم ایشان پیشنهاد کنیم که کارها مختل نشود ما هم موافقت میگردیم ولی هیچ همچو لایحه را ما ندیدیم که يك رئیس کل مالیه یا يك اختیاراتی بمجلس پیشنهاد شده باشد. از این نقطه نظر بنده میگویم آن کاری را که سه ماه دیگر میکنید حالا بکنید سه ماه دیگر شما چه خواهید کرد؟ باز تمدید میگیرید یا يك رئیس کل مالیه قائل میشوید؟ در دو ماه قبل نظرم هست آقای وزیر مالیه در پشت این تریبون فرمودند که ما وقت لازم داریم که يك متخصص فوق العاده که از دکتر میلیسپوم خیلی بالاتر باشد پیشنهاد بمجلس نکنیم و الا از امریکا چندین تلگراف رسیده است و چه اشخاصی خیلی بزرگ دعوای طلب شده اند از این نقطه نظر منما میکنم این دو ماه آقای رئیس الوزراء را باین سمت بشناسید تا بعد از دو ماه این شخص متخصص بیاید ولی حالا می بینیم بدون اینکه يك لایحه راجع بر رئیس کل مالیه و اشخاصی که يك اختیارات نامی داشته باشند آمده باشد آمده اند سه ماه دیگر تمدید میخواهند برای ایشان درحالی که علاوه بر این بنده میل داشتم يك نکته را به آقای وزیر مالیه عرض کنم که وزیر مالیه در قسمت سئوالات آقایان راجع بوضعیات مالیه هیچ حاضر نمیشوند جواب بدهند. مخصوصاً بنده دو سه تا سؤال کرده ام و هیچ جواب نداده اند. بالاخره اطلاعاتی که انسان میخواهد از مالیه حاصل کند باید توسط وزیر مالیه پیدا کند. اگر نماند ایشان جواب ندهند بعروض نمایندگان و شکایات اشخاصی که از ولایات توسط ماها

شکایت میکنند مثلاً قسمت ممیزی ملاحظه بفرمایند يك وضعی بخودش گرفته که بنده قبل از دستور می خواستم عرض کنم آقایان اجازه بدهند اصلش قانون ممیزی لغو شود که مردم راحت شوند. اگر آن لایحه را آورده بودند و عا می فهمیدیم که تکلیفمان بعد از این سه ماه چه چیز است ممکن بود بنده موقت کنم.

وزیر مالیه -- در این موضوع هم بنده اظهار عقیده کرده و هم آقای وزیر عدلیه نظر مشترک همه ماها را گفتند. در اصل مطلبش نمیخواهم دوباره بحث کنم فقط تقاضای کنم از آقای حاج شیخ بیات که قبل از اظهار مطلب يك قدری مذاکره کنند. این لایحه را که میفرمایند آقایان خوانده اند اگر خوانده بودند میدانند که آنجا راجع بخزانه دار يك اختیاراتی است که عمده و اساس آن اختیاراتی است که سابق رئیس کل مالیه داشت اگر آنرا خوانده بودند این فرمایش را نمیکردند و اما راجع بسئوالات بنده غالباً برای جواب سئوالات آمده ام و حاضر شده ام و اشکالی هم ندارد منتهی اگر سؤالی آقایان عجله داشته باشند از نقطه نظر يك قضایای خصوصی آن تقصیر بنده نیست

(پیشنهاد آقای بامداد بشرح ذیل قرائت شد)

پیشنهاد می کنم فعلاً این لایحه از دستور خارج شود.

رئیس -- آقای بامداد

بامداد -- همانطور که بعضی از آقایان نمایندگان تقاضا کردند که علل فوریتاً آقای وزیر مالیه توضیح بدهند و بنده توضیحات ایشان را راجع بعلا فوریتم فهمیدم حالا بنده باز اظهار می کنم که این لایحه فوریت ندارد و بلکه باید کاملاً مورد دقت واقع شود. دو ماه است اختیارات داده شده و مکلف شد دولت که در ظرف این دو ماه متخصصین را که در نظر دارد بیاورد. هیچ هم ما معین نکردیم که از کدام مملکت و از چه نژاد باشد باختیار خودشان بگذار کردیم. ایشان نیاموردند و تسامح کردند و البته آقای

وزیر عدلیه هم فرمودند که باید بینیم و مطالعه کنیم وضعیت مالیه در این دو ماه يك طورى شده بنده حالا اسناد داشته ندارم ولی از هر که میشنوم يك وضعیت رضایت بخشی ندارد. مالیه يك مالیه آبرومندی شده بود، دولت غنی شده بود، بنده استدعا میکنم برای اینکه اوضاع مالیه افلا همان شکلی که دست آقای رئیس الوزراء سپرده شد محفوظ باشد مهلت بدهند مطالعه کنیم با دولت تبادل نظر کنیم که چه میخواهد بکند و چه خواهند کرد و انگهی خود آقای رئیس الوزراء در موقعی که میخواستند اختیارات را بایشان بدهند یعنی مجلس میداد اقبالی و است بجزیر میگفتند من متخصص نیستم ماها به آقای رئیس الوزراء گفتیم ایشان هم قبول کردند حالا کسی که خودش میگوید من متخصص نیستم و صلاحیت برای این کار ندارم بیائیم و باو اختیارات بدهیم سه ماهه اختیار بدهیم آنچه بقید دو فوریت!! بنده پیشنهاد کردم که فعلاً از دستور خارج شود که اینجا تبادل نظر کنیم به بینیم واقعاً این مالیه بد بخت را چه باید کرد

رئیس -- آقای حاج آقا رضا

حاج آقا رضا رفیع -- بنده بر عکس عقیده آقا تصور میکنم لایحه که دو فوریت دارد و میتوان در مجلس شورای ملی از روی دلایل ثابت کرد که چرا فوریت دارد این لایحه است. رئیس الوزراء در روزی که این لایحه اینجا مطرح شد کاندید این کار نبود مجلس شورای ملی خودش استقبال کرد و بعنوان امانت نه بعنوان متخصص (و همه میدانیم در امر مالیه ایشان متخصص نیستند) آمدیم و بعنوان امانت گفتیم آقای رئیس الوزراء ناظر باشند رئیس کل مالیه باشند و عناصر مختلفه از رفقای خودمان هم در مجلس بودند که ما نمیخواستیم آنها بشوند. قانون از مجلس گذشته بود نمیتوانستیم از مجلس کسی را بفرستیم. گفتیم آقای رئیس الوزراء باشند آدم امین خوب زیاد نمیتوانیم پیدا کنیم بنده که نمیشناسم. این بود که نشستیم و رأی

دادیم که بالاخره آقای رئیس الوزراء ناظر بر مالیه مملکت باشند. حالا میفرمایند چه بشود؟ همین جور بماند و کسی نظارت نداشته باشد. این که نمیشود. من هم باشما موافقم که ایشان متخصص نیستند و يك متخصصی باید برای این کار پیدا شود ولی در عین اینکه امروز تمام کارهای مالیه تعطیل است و رئیس مالیه ندارد و مجلس هم فردا پس فردا وارد میشود برای کارهای داخلی خودش و بکجا معطلی دارد در این مدت تعطیل چه باید بکند؟ اگر این مسئله فوریت نداشته باشد پس چه چیز فوریت دارد؟ یکی از کارهایی که فوریت دارد و مهمترین کارها همین مسئله است. آقا میفرمایند بنده ایشان را قبول ندارم پیشنهاد کنند تقی را تقی را هر که را میشناسند مجلس شورای ملی رأی داد بان آدم امین. آخر نمی شود این کار را همینطور برای خود بگذاریم باید بدست يك کسی سپرده شود. پس فردا بکشنبه هیئت رئیسه و بعد کمیسیونها باید انتخاب شود آنوقت دو ماه بماند معطل شد در صورتیکه لایحه از طرف دولت آمده و میرود در کمیسیون مطالعه میشود و اگر مجلس رأی داد قبول میکند اگر رأی نداد قبول نمیکند در هر صورت در این مدت یک نفر را باید معین کرد که بیت المال مملکت دست او باشد. ما مسئول هستیم آقایان باید بیت المال محفوظ باشد و بدست يك نفر سپرده نشود. باین جهت بنده هیچ لازم نمی دانم از دستور خارج شود.

وزیر مالیه -- يك اظهاری آقای نامداد فرمودند که بنده ناچارم بایشان جواب بدهم گفتند وضعیت مالیه خوب نیست، بنده تکذیب میکنم فرمایش ایشان را رسماً تکذیب میکنم مخصوصاً علاقه مندم باینکه اگر ایشان يك موردی دیدند که خوب نیست بفرمایند بنده ادعا میکنم که وضعیت مالیه شما در این دو ماهه خیلی بهتر از سابق شده است

حاج آقا رضا رفیع -- ما هم تصدیق داریم

رئیس -- رای گرفته میشود به پیشنهاد آقای نامداد آقایان موافقین قیام فرمایند
(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس -- تصویب نشد. بقیه مذاکره راجع به فوریت قسم اول است آقای یاسائی
یاسائی -- موافقم

بعضی از نمایندگان -- مذاکرات کافی است.

مرتضی قلیخان بیات -- بنده مخالفم

رئیس -- بفرمائید

مرتضی قلیخان بیات -- چون اینجا يك اظهاری شد راجع باینکه شاید این مسئله يك اشکال داشته باشد و این مسئله بعقیده بنده شاید در اذهان نمایندگان يك تأثیری بکند که بفوریتش رأی ندهند و بنده عقیده دارم که این اشکال وارد نیست بنا بر این باید مذاکره شود و ذهن آقایان نمایندگان متوجه بشود

که این اشکال تقریباً اشکال قانونی و واردی نیست نا بتوانند آقایان که با فوریت موافقت رأی بدهند و بنده چون خودم موافق هستم خواستم این دلیلی را که اظهار کردند رد نشده باشد و يك دلایلی اظهار شده باشد برای اینکه در ذهن آقایان اشکالی از این حیث وارد وارد نشده باشد.

رئیس -- آقای زوار

زوار -- بنده گمان میکنم که این موضوع موضوع مهم و طولانی نیست دولت در نیت يك ماده لایحه آورده است که تمديد اختیارات مالی را با آقای حاج مخبر السلطنه بدهید چرا؟ برای این که دولت لایحه تقدیم کرده است بمجلس شورای ملی برای استخدام متخصصین و چون آن تاسه ماه دیگر طول میکشد و چون ما بهتر و مطمئن تر از مخبر السلطنه نداریم که در مالیه مملکت نظارت کند (گر هم داشته باشیم بنده خبر ندارم) از این جهت يك ماده کوچکی آمده است بمجلس و بهیچ جا هم ضرری وارد نمیآورد و بنام

مصلح مملکت تمام خواهد شد از این جهت بنده مذاکرات را در اطراف این موضوع بکلی زائد میدانم چون که تأخیرش را مضر بحال مملکت میدانم
رئیس -- آقایانیکه مذاکرات را کافی میدانند قیام فرمایند.

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس -- تصویب نشد. مجدداً یادآوری میکنم که این فوریت راجع به يك شوری بودن است آقای یاسائی
یاسائی -- موافقم

رئیس -- آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی -- بنده فعلاً عرضی ندارم

رئیس -- آقای زوار

زوار -- موافقم

رئیس -- آقای شریعت زاده

شریعت زاده -- موافقم

رئیس -- آقای ملک مدنی

ملک مدنی -- موافقم

رئیس -- آقای میرزا عبدالحسین

میرزا عبدالحسین -- موافقم

رئیس -- آقای احتشام زاده

احتشام زاده -- موافقم

رئیس -- آقای حاج آقا رضا رفیع

حاج آقا رضا -- موافقم

رئیس -- آقای کازرونی

کازرونی -- عرضی ندارم

رئیس -- آقای دهستانی

دهستانی -- موافقم

رئیس -- آقای بیات

مرتضی قلیخان بیات -- موافقم

رئیس - آقای وثوق

میرزا عبدالله خان وثوق - موافقم

رئیس - کسی مخالف نیست ؟

(گفتند خیر)

رئیس - رای گرفته میشود بفوریت قسم اول آقایانی

که موافقت قیام فرمایند .

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد لایحه تقدیمی آقای وزیر معارف

مطرح است . قرائت میشود .

(اینطور قرائت شد)

ساحت محترم مجلس شورای ملی - بطوریکه خاطر

آقایان نمایندگان محترم استحضار دارد وزارت معارف

پس از تصویب لایحه تعلیمات عمومی برای تشکیل مدارس

ابتدائیه در دهات و قصبات و شهرها مقدمات اجراء

قانون مذکور را فراهم نموده بر طبق مدلول ماده اول

در حد اعتبار سنه ۱۳۰۵ و هذمه السنه برای مدارس

مربوطه بودجه هائی با توجه بنکات لازمه و التقات باین

که ضمناً نواقص مدارس موجوده را هم از محل بودجه

جاری خود مرتفع نماید تدوین و برای اجراء بوزارت

مالیه ارسال نمود که دستور پرداخت آنها را صادر

و ابلاغ نمایند از اول مهر ماه مدارس جدیده مفتوح

شده شروع بقبول تعلیم نمایند متأسفانه در عمل

وزارت معززی الیها مصادف با اشکالات در قانون

تعلیمات عمومی شده اند که موجب تعطیل مقصود و همچنین

اختلال امر بودجه وزارت معارف گردیده است باین

معنی که وزارت مالیه محل پرداخت اعتبار سنه ماضیه

و هذمه السنه را باستشهاد ماده سوم قانون مزبور چون

قانون ممیزی کاملاً اجرا نشده است از صرفه جوئیهای

سنه ماضیه و هذمه السنه میدانند و تأدیه آن را قبل

از تعیین صرفه جوئیها که مستلزم انقضای دوره عمل

مالی سنه ۱۳۰۶ میباشد قانوناً غیر مقدور میدانند این

است که برای رفع محذور فوق از وزارت مالیه واجراء
قانون تعلیمات عمومی که مورد علاقه مندی کامل آقایان
نمایندگان محترم است و مقدمات آن فراهم و مهیا گردیده
ماده واحده ذیل را پیشنهاد نموده تصویب آن را باقید
فوریت تقاضا مینماید .

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است اعتبارات

مصرحه در ماده اول قانون تعلیمات عمومی را بابت هر

یک از سنوات مربوطه در همان سال از محل عایدات

عمومی مملکتی پرداخت نموده بعد بر طبق ماده سوم

قانون فوق بابت مالیات صدی نیم یا صرفه جوئیها

محبوب دارد

شیروانی - تکلیف آن لایحه معلوم نشد

رئیس - این لایحه که فوریتش تصویب نشد مراجعه

میشود بکمسیون قوانین مالیه .

آقا سید یعقوب - اجازه میفرمائید ؟

رئیس - لایحه راجع باختیارات که فوریتش تصویب

نشد بطور عادی جریان پیدا می کند و ارجاع میشود

به کمسیون .

شیروانی - راجع بکمسیونش بنده عرضی دارم اجازه

میفرمائید .

رئیس - خیلی خوب بعد از آنکه این مطلب تمام

شد ممکن است بفرمائید چون بعضی از آقایان خیال

کرده بودند که اصلاً خود لایحه رد شده است میخواستیم

عرض کنم که رد نشده است این لایحه هم که فوریتش

تقاضا شده است چون راجع بمخارج است بکشور بیشتر

ندارد آقای بیات

مرتضی قلیخان بیات - عرضی ندارم

رئیس - آقای دشتی

دشتی - عرض کنم که همانطور که در لایحه سابق

عرض کردم این لایحه هم چندان فوریتش لزومی ندارد

و بنده با فوریتش مخالفم مخصوصاً چون لایحه خرج است

و يك شور هم بیشتر درس نمیشود بنده عقیده ام این

است که ارجاع شود به کمیسیون و برای جلسه بعد

مذاکره شود دیگر اینکه ممکن است آقایان خیال کنند

که چون این قسمت معارفی است بهش حسن ظن داشته

باشند البته بنده هم خیلی حسن ظن دارم ولی در این

ضمن می خواستم يك نکته را هم تذکر بدهم که صرف

مدرسه ساختن باین پرگرام ابدأ مفید نیست و متأسفانه

تازه شورای عالی معارف مالیات بر معارف وضع میکند

و از شاگردان مدارس متوسطه تازه پول مطالبه میکند

در صورتی که این پولیکه از این محل عاید میشود خیلی

ناقابل است و بعلاوه شاگردانی که از خارج آمده اند بخيال

این آمده اند که مدارس اینجا بچائی است حالا از شان

پول مطالبه می کنند و آنها هم نمی توانند بدهند و

زیر این بار بروند . بنده دیشب گرفتار تمام شاگردان

مدارس بودم اغلب اینها مال ولایات هستند که آمده اند

ب طهران درس بخوانند و الان از آنها پول می خواهند و مالیات

بر آنها وضع کرده اند باطفال میگویند باید پول بدهید والا

ناظم مدرسه شما را راه نخواهد داد ما باین شکل معارف

ب هیچ جا نخواهیم رسید امروز روز ترقی معارف است

و دنیا دارد با يك سرعت غربی بطرف معارف پیش

میرود ما داریم تازه مالیات بر معارف وضع می کنیم .

در آمریکا مدارس متوسطه بچائی و اجباری است و ما

این جا لااقل حاضر نیستیم که بجایش بکنیم ملاحظه

بفرمائید در تمام این مملکت چندتا مدرسه متوسطه

است که می خواهند پول بگیرند ؟ من که احصائیه آن

را درست ندارم ولی سی تا شاید بیشتر نداشته باشیم

خوب در سال هر کدام اینها چقدر بدولت میدهند ؟

منتهی هزار یا هزار و پانصد تومان آنوقت شما می خواهید

برای هزار و پانصد تومان يك عده شاگرد را از

تحصیل محروم کنید ؟ پس بنا بر این این که مطرح است

يك آتش دهن سوزی نیست و فوریتش خیلی ضروری

نیست بعقیده بنده همانطوریکه چند ماه این لایحه تعطیل

شده است و وزارت معارف نیاورده است و بین وزارت

مالیه و معارف اختلاف بود حالا هم بهتر این است که

مراجعه شود بکمسیون بودجه تا در آن جا مطالعه

بشود و لا این لایحه را الان که قرائت کردند هیچکس

ملتفت نشد و بدون اطلاع نمیشود بفوریتش رای داد

قلاً بگذارید برود به کمیسیون چه شود توزیع شود

مردم بخوانند بفهمند آنوقت چندتا طولی هم نخواهد

کشید بعد برای روز يك شنبه مطرح شود

وزیر معارف - اولاً این لایحه هیچ لایحه جدید و

بی سابقه نیست تمام نمایندگان محترم باستثنای آقای دشتی

مسیوق هستند و اطلاع کامل دارند راجع بجرای قانون

تعلیمات عمومی ابتدائی سهمیه هر يك از ایالات و ولایات

با در نظر گرفتن اطلاعات آقایان نمایندگان تنظیم شده

است . مدرسه موقع افتتاحش ۱۵ شهر بوراست سال مدرسه

از ۱۵ شهر بور شروع و آخر خرداد ختم میشود و تقریباً الان

یکماه از موقع افتتاح مدارس میگذرد و باید بر طبق این قانون

مدارس تشکیل شود . این قانون بگمرتبه در ضمن

قانون ممیزی که صدی نیم را مجلس رأی داده است محل

بحث واقع شده است يك مرتبه هم در ضمن قانون تعلیمات

عمومی مورد شور قرار گرفته که از برای هر سالی يك

مبلغ معینی را مجلس شورای ملی تصویب کرده است برای

پارسال ۶۰ هزار تومان و امسال ۱۶۰ هزار تومان

و سال سوم ۲۶۰ هزار تومان و سال بعدش ۳۶۰

هزار تومان و آن سال آخری يك کرور و می بایست

که این پول قبلاً تهیه میشد و حواله میشد از طرف

وزارت مالیه بنمایندگان مالیه در محلها که بانظارت

مالیه بپردازند باشخاصی که متصدی تشکیلات هستند .

وزارت معارف رنگ این پول را ندیده و نخواهد

هم دید . چون دچار يك اشکالی شده که همه آقایان میدانند

و امسال باید ۱۶۰ هزار تومان وزارت مالیه پول

بدهد . حالا مالیه میگوید که چون قانون ممیزی کاملاً

بموقع اجرا گذاشته نشده است بنا بر این ما ۱۶۰ هزار تومان نداریم بدهیم بالاخره پس از مذاکرات زیاده راه خلی که پیدا شد این بود که بطور کلی آن قانون تعلیمات عمومی تأمین شود و این ماده واحده تقدیم مجلس شده که همه ساله هر مبلغی که در آن قانون تعلیمات عمومی برای هر سال تخصیص داده شده آن را از عوائد عمومی مملکتی بدهند و بعد از صدی نیم یا صرفه جوئیهای بودجه بدهند و چون همه آقایان مسبقاً و یک چیز نازه نبود این قسمت را از این جهت فوراً تقاضا شد و نازه این لایحه که امروز تصویب شود تا جریان خودش را سپر کند و از مالیه حواله صادر شود و کمال جد و جهد هم بشود و موفقیت حاصل شود نازه اول آبان ماه ممکن است تشکیل شود این راجع بقسمت اول و اما قسمت ثانی بیانات ایشان با اینکه بهیچ وجه مربوط بقوریت نبود عرض میکنم: قضیه پرگرام را که فرمودند پرگرام درس يك اصلاحاتی شده است و خیلی هم جنبه عملی درس رعایت شده است از امسال هم بموقع اجرا گذاشته شده است میگویند شورای عالی معارف مالیات وضع کرده است خبر شورای عالی معارف مالیات وضع نکرده است اگر ایشان يك زحمت مختصری بخودشان می دادند و به قانون شورای عالی معارف که در مجلس چهارم تصویب شده مراجعه میفرمودند آن وقت این قسمت از بیاناتشان را نمی فرمودند. در آن جا از وظایف قطعی و حتمی شورای عالی معارف تعیین مبلغ شهریه شاگردان مدارس غیر مجانی است. شورای عالی معارف آمده است و در این باب يك موادی را تنظیم کرده است و این موادی که در شورای عالی معارف تنظیم شده است کاملاً عادلانه است بنده نمی خواهم در این مبحث وارد شوم ولی می خواهم بیشتر توضیح بدهم تا حقائق معلوم شود اولاً يك اصلی است در تمام دنیا حالا آمریکا يك كاری میکند ما نمی توانیم آمریکائی باشیم مگر اینکه ثروت آمریکا را داشته باشیم این عادات و اخلاق و مقتضیات را وقتی ما داشتیم می توانیم آمریکائی بشویم (عده از نمایندگان

صحیح است)

شیروان معکوس است

وزیر معارف - اجازه بفرمائید عرض تمام بشود اینکه فرمودند در آمریکا همه مدارس مجانی است اینطور نیست بنده هم بی اطلاع نیستم يك اصلی در دنیای امروز متبع است و در همه جای دنیا این اصل چون مقرون بفلسفه و دلیل است اتخاذ شده و عمل میشود و آن این است که در درجه اولی هر دولتی در هر مملکتی وظیفه اولیه اش این است که تعلیمات ابتدائی را عمومی و مجانی کند ...

عمادی - و اجباری

وزیر معارف - طبعاً مجانی که شد اجباری هم هست ولی ما در این مملکت تا حالا يك قدمی که بتواند ما را باین مقصود برساند بر نداشته ایم الان از تمام نقاط این مملکت تقاضا میشود و بطور جدی مدرسه میخواهند ذکر آنرا و اناناً ولی ما پول نداریم بدهیم و مدرسه بقدر کفایت باز کنیم علاوه بر اینکه پول نداریم معلم هم بقدر کفایت نداریم برای اینکه سی تا چهل تا شاگرد را نمیشود داد بدست يك نفر آدمی که بی اطلاع باشد از اوضاع تعلیم و تربیت و آتیه سی چهل نفر بلکه يك نسلی خراب را تلف کرد ولی در عین حال باندازه که داریم نیمه کاره است تا عوض اینکه يك قدمهائی برای این مقصود اصلی برداریم با این بی پولی و ترتیبات فعلی و داخلی خودمان آمده ایم و تعلیمات متوسطه و عالی خودمان را مجانی کرده ایم!! ملاحظه بفرمائید با کدام پولمان این کار را میکنیم و برای چه اصلی اینکار را میکنیم؟ این عیناً مصداق آن مثل معروف است که آن شخص از خارجه آمده بود و گفته بود که این مملکت خیلی پول دارد برای اینکه بعوض جاده کوب راههایش بارزین اتومبیل کوبیده میشود اینچاهم همینطور است بنابراین وزارت معارف این اصل را معتقد است بنده هم با کمال صراحت عرض میکنم که معتقدم دوره ابتدائی باید ذکر آنرا و اناناً مجانی باشد دوره متوسطه و عالی هم

هر کس پول دارد باید بدهد و هر کس بی بضاعت است در تحت يك شرایطی پذیرفته میشود نه بطور هرج و مرج. اساس این کار دبروزی هم از دار الفنون شروع شده است بنده اطلاع دارم که این قضیه ساده نبود و میبایستی هفت هشت روز قبل این قضیه طلوع می کرد متأسفانه بطول انجامید و دبروز شد. دار الفنون بیست و چهار هزار تومان بودجه اش است و صدی شصت متمولین این شهر آن جا هستند و صدی چهل غیر متمول شورای عالی معارف آمده است و همه جور تسهیلاتی کرده است که حالا بنده عرض میکنم ..

نسبت بشاگردانی که تا این تاریخ مجانی بوده اند در مدارس عالی یا متوسطه و با تخفیف داشته اند با آنها اخطار شده است که کمال تسهیلات میشود برای شخص یا بضاعت و بی بضاعت یا مطابق اصل بروید بکمیستری ناحیه نان بگوئید ما بی بضاعت هستیم در آن جا هم دستور داده شده است که بدون تفتیش و تحقیق و محض اینکه گفت من استطاعت ندارم قبول کنید اگر هم خبر آن آنجا نمی خواهید بروید بیایدید در اداره تفتیش وزارت معارف همینقدر که يك نفر مفتش امضا کند که بی بضاعت است من هم امضاء و تصدیق میکنم که او را در مدرسه بپذیرند. عوض اینکه بیایند و معقولانه مطالب خودشان را بگویند بلوی میکنند و میآیند بوزارت معارف. و سه نفر میآیند میفرستند بهلوی بنده بنده این دلایل را میگویم و می گویم همه قسم شما مساعدت میکنم آنها هم معتقد می شوند و میروند پائین که بدیگران بگویند آنها جنجال راه می اندازند خودم رقوم با آنها حرف زدم متقاعد شدند و رفتند عصری يك عده میروند سر کلاس و مشغول درس خواندن میشوند يك عده دیگری که تحریک شده هستند میروند و میزنند در اطاق و معلم را میکشند پائین و شیشه ها را میشکنند!! این شاگرد مدرسه است!! اینها محصل هستند!! ما اگر میخواهیم این اصول

را در مملکت ترویج کنیم دیگر هیچکس نمیتواند زندگان کند. علاوه غیر از اینها باز هم تسهیلات شده است یکی اینکه عشر شاگردان فارغ التحصیل ابتدائی هر حوزه معارفی با شرط عدم استطاعت و استعداد مجانی در مدارس متوسطه پذیرفته میشوند. خمس شاگردان فارغ التحصیل دوره متوسطه هر حوزه معارفی مجانی در قسمت عالی پذیرفته میشوند. قسم دیگر: مدار المعلمین و دار المعلمات دستور داده شده است که بشاگردان اطلاع بدهند اگر مایل باشند که پس از فراغت از تحصیل مدرسه باندازه سنواتی که درس خوانده اند بیایند معلمی کنند و حقوق بگیرند تحصیلشان مجانی باشد ولی اگر برای این قسمت حاضر نباشند از آنها پول بگیرند مدرسه صنعتی دواتی و مدرسه صنایع مستظرفه و مدرسه قالیبگی و دو سازی و مهندسی که اخیراً تأسیس شده است تمام اینها را مجانی کرده ام. اگر نظر تشویق صنعت است هم درس است و هم عمل ولی چه کنم که بد بخندانه اینها باین مدارس میروند شیروان - طیب هم باید يك عده مخصوصی باشند وزیر معارف - مدرسه طب هم قرار گذاشتیم که در سال سی تومان هر شاگردی بدهد آن هم در سه قسط ملاحظه بفرمائید مدرسه طب يك بودجه خیلی هنگفتی دارد و اینهایی که باین مدرسه میروند از دو صورت خارج نیستند یا واقعاً بی بضاعت اند که این تسهیلات برایشان شده است یا با بضاعت اند که حقوق باید بدهند و این حقوق را هم که اینها میدهند اینقدرها کمك نبود چه نمیکند ولی يك اصلی است اینها که فردا از این مدرسه بیرون میآیند و دیپلم میگیرند آیا حاضرند ده يك از فقرا وضعاً را مجانی معالجه کنند؟ این يك اصلی است و بنده هم روی اصل و ترتیب میروم بنده میگویم هر چه ما پول داریم باید سهم بیشترش را بدهیم به ابتدائی و حقوق شهریه شاگردان هر قدر هم بدهند کفایت نمیکند معذک يك مدرسه متوسطه با عالییه دولت ایجاد میکند آن وقت يك قدری از این ها

شهریه میگیرد بعد هم بقیه اش را کم میکند و از بودجه عمومی مملکتی میدهد این خلاصه بود که بعرض رساندم و بدیش از این دیگر نمیخواهم عرضی بکنم حتی بعضی از آقایان نمایندگان هم که بنده مراجعه کردند عرض کردم که شما که می شناسید این آدم اهل کسره است یا فلان جاست و بضاعت ندارد بمن بنویسید که این بی بضاعت است من که حرفی ندارم بالاخره باز هم امروز هو و جنجال کرده اند یا خواهند کرد نمیدانم این عقیده بنده است نهایت اگر این عقیده صحیح است طرف قبول واقع میشود و اگر هم صحیح نباشد بنده دست از این عقیده صحیح بر نمی دارم منتهی میروم و تکمیل دیگر می آید و جور دیگر اظهار عقیده می کند.

عده از نمایندگان - مذاکرات کافی است .

رئیس - رأی میگیریم بفوریت آقایانیکه فوریت را تصویب می کنند قیام فرمایند .

(اغلب برخاستند)

رئیس - تصویب شد . ماده واحد قرائت میشود (بترتیب سابق قرائت شد)

رئیس - آقای شیروانی

شیروانی - آقای وزیر معارف خودشان مسبوق هستند که بنده این نظریه را که فعلا در تحت يك نظریه قانونی بمجلس آورده اند در کمیسیون بودجه خود بنده پیشنهاد کردم و جزو تصمیمات کمیسیون بودجه شد که در ضمن بودجه کل مملکتی بمجلس میآید و صراحة رئیس محاسبات و رئیس مالیه که در آن جا بودند ما گفتیم باید این ۱۶۰ هزار تومان معارف از متن عوائد مملکتی برداشته شود بعد اگر شما توانستید که از عایدات ممیزی اینقدر تحصیل کنید بکنید اگر هم نتوانستید کسریش را از محل صرفه جوئی بودجه مملکتی بپردازید و این مسئله در کمیسیون هم پیشرفت کرد و باتفاق آراء همه موافقت

کردند ولی در اینجا يك مذاکراتی راجع باظهار آقای دشتی آقای وزیر معارف فرمودند که بنده میخواهم جواب آنها را بدهم . بالاخره تا این درجه ایشان باید تصدیق بفرمایند که این مسئله يك مسئله نظری است در يك مملکتی مثل ایران اصلاً با بضاعت ندارد و شاید صد نفر با بضاعت بتهام معنی نداشته باشد در يك همچو مملکتی آیا بتعلیمات مالیات وضع کردن صلاح است یا نیست ؟ ...

رئیس - مذاکراتی که آقای شیروانی میخواهند بکنند بنظر بنده مربوط باین ماده نیست . آقای وزیر معارف هم که در این زمینه صحبت کردند برای این بود که آقای دشتی اظهاراتی کردند و ایشان جواب دادند حالا اگر میخواهید در این زمینه مذاکراتی بفرمائید کما میکنم خارج از موضوع باشد .

بعضی از نمایندگان - صحیح است شیروانی - خیلی خوب . پس بنده استیضاح می کنم الان می نویسم و استیضاح میکنم شورای عالی معارف حق وضع مالیات ندارد

رئیس - آقای تقی زاده

تقی زاده - بنده میخواهم عرض کنم که عقاید آقایان اعضاء مجلس شورای ملی مختلف است و هر روز هر لایحه که در این جا می آید یکی از آقایان تصور میکنند که این از بهترین لواجیحی است که در مجلس شورای ملی آمده است البته این اختلاف سلیقه است ولی بنده میخواهم سلیقه خودم را در این موضوع عرض کنم که بنظر بنده از اول مجلس تا حالا بهترین لایحه که بمجلس شورای ملی آمده است این لایحه است یعنی تنها لایحه که فوریت آن لازم بوده است (باقی هیچ دلیل فوریت نداشته است) این لایحه است ولی چیزی را که لازم میدانم عرض کنم دلایل را خود آقای وزیر معارف گفتند بعد از آنکه ماه شهریور و مهر هم گذشته اگر چنانچه می خواهید تعلیمات عمومی را که بمنزله نان است که آدم صد جوع

میکند و برای اهل مملکت تنها همین لازم است که دولت بدهد مردم اگر میخواهید بدهید زود تر بدهید و هر چه بتأخیر بیفتد مثل این است که يك روز نان مردم را عقب انداخته باشید ولی فقط بنده يك مخالفت دارم و آن این است که اینجا نوشته شده دولت مجاز است و بنده این پیشنهاد را میکنم که نوشته شود دولت مکلف است که بعد وزارت مالیه نگویید مجاز و نمیدم عده از نمایندگان - مذاکرات کافی است

احتشام زاده - بنده مخالفم با کفایت مذاکرات .

رئیس - بفرمائید .

احتشام زاده - قضیه مربوط است به تعلیمات عمومی و تعلیمات عمومی هم یکی از فروعش طرز پذیرفتن شاگرد است در مدارس راجع باین نظامنامه هم که اخیراً از شورای عالی معارف گذشته است بيك عده از شاگردان بی بضاعت تضییقاتی شده است . . .

یک نفر از نمایندگان - راجع بکفایت مذاکرات بفرمائید احتشام زاده - بلی مذاکراتی در این خصوص شده است و بنده معتقدم از نقطه نظر آزادی فکر و عقیده باید جواب داده شود باین جهت بنده مذاکرات کافی نمیدانم و چون این موضوع موضوع مهم و محل ابتلاء همه است بایستی تکلیفش را معین کرد و مذاکره هم باندازه کفایت نشده است و جواب فرمایشات حضرت آقای وزیر معارف هم داده نشده است و باید داده شود

رئیس - رأی میگیریم بکفایت مذاکرات آقایان که موافقت قیام فرمایند

(اغلب برخاستند)

رئیس - تصویب شد . آقای کازرونی پیشنهاد کرده اند بجای مجاز مکلف نوشته شود

کازرونی - مقصود وزیر معارف هم از مجاز همان مکلف است لیکن بنده همچو می فهمم که در اجازه تکلیف نیست و البته قبول هم می فرمایند که بعد ها

اشکالی تولید نشود .

وزیر معارف - بنده چون نظر آقای وزیر مالیه را میدانم و حقیقه دولت هم حاضر است که اینقسمترا بپذیرد و همه ساله بدهد بنابراین قبول میکنم که بجای مجاز مکلف نوشته شود و عیبی ندارد

آقا سید یعقوب - حالا بنده مخالف شدم . اجازه میفرمائید؟

رئیس - يك پیشنهادی شده است دولت هم قبول کرده است دیگر نمیشود صحبتی کرد اگر پیشنهادی دارید ممکن است بفرمائید و در اطراف آن صحبت کنید رأی گرفته میشود بماده واحد با اوراق آقایانیکه تصویب میکنند اوراق سفید خواهند داد

(اخذ و استخراج آراء بعمل آمده ۸۴ ورقه سفید تعداد شد)

رئیس - عده حاضر نود و يك باهشتاد و چهار رأی تصویب شد

اسامی موافقین

آقایان: ابراهیمی - محدودلی میرزا - ذوالقدر - بحی خان زنکنه اسکندر خان مقدم - اسکندری - تقی زاده - لبقوانی دکتر محمد خان مصدق - امامی خوئی - سید جواد محقق امیر اسدالله خان عامری - مولوی - ثابت - مفتی - دکتر رفیع خان امین - فرهمند - سلطان محمد خان عامری - آقا زاده سبزواری - فهیمی - سید کاظم - عصر انقلاب - کی استوان - خواجوی - ابلخان - میر ممتاز طباطبائی و کیلی - حاج آقا حسین - عراقی - بدر - احتشام زاده - بنی سلیمان - دیوان بیکی - حشمتی - حقنویس - نجومی - دهستانی - امیر تیمور کلانی - محمود رضا - میرزا عبدالله خان وثوق - فرهمند - میرزا حسن آیه الله زاده - سید یعقوب - حاج میرزا مرتضی - عمادی - خطیبی - میرزا هاشم آشتیانی - اعتبار - میرزا عبدالحسین - افخمی - دکتر هادی طاهری - حاج شیخ بیات - افشار - طباطبائی دبیا - کازرونی - ثقة الاسلام